126. MAANANTAINA 13. JOULUKUUTA 1999

kello 14

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Kolmas käsittely

1) Hallituksen esitys laeiksi tuloverolain sekä varallisuusverolain 10 §:n muuttamisesta 4108

Hallituksen esitys HE 32/1999 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 23/1999 vp
Lakialoite LA 42, 47, 48, 54, 70, 93, 103, 107, 114, 122, 126, 146, 152, 157, 160/1999 vp
Toivomusaloite TA 23, 24, 26, 28—31, 33, 34, 38—40, 42, 46, 54, 55, 57, 58, 65, 68, 71, 80—84, 94/1999 vp

2) Hallituksen esitys pääomatulojen ja yhteisön tuloveroprosentin korottamisesta sekä siitä aiheutuviksi muutoksiksi tuloverolainsäädäntöön 4108

Hallituksen esitys HE 158/1999 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 27/1999 vp

Toinen käsittely

3) Puhemiesneuvoston ehdotus uudeksi eduskunnan työjärjestykseksi 4109

Puhemiesneuvoston ehdotus PNE 1/1999 vp
Perustuslakivaliokunnan mietintö PeVM 9/1999 vp

Kolmas käsittely

4) Hallituksen esitys eduskunnan valitsijamiesten lakkauttamisesta aiheutuvasta eräiden lakien muuttamisesta 4110

Hallituksen esitys HE 98/1999 vp
Perustuslakivaliokunnan mietintö PeVM 10/1999 vp

5) Laki edustajanpalkkiosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta 4111

Lakialoite LA 117/1999 vp
Perustuslakivaliokunnan mietintö PeVM 11/1999 vp

6) Hallituksen esitys laeiksi verontilityslain 12 ja 29 §:n sekä tuloverolain 21 ja 124 §:n muuttamisesta 4111

Hallituksen esitys HE 71/1999 vp
Suuren valiokunnan mietintö SuVM 1/1999 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 26/1999 vp
Lakialoite LA 164, 166/1999 vp

7) Hallituksen esitys laiksi verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi 4128

Hallituksen esitys HE 149/1999 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 30/1999 vp

8) Hallituksen esitys laiksi valtion eläkerahastosta annetun lain muuttamisesta 4129

Hallituksen esitys HE 129/1999 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 31/1999 vp

9) Hallituksen esitys laiksi tupakkaverosta annetun lain liitteenä olevan verotaulukon muuttamisesta 4129

Hallituksen esitys HE 178/1999 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 32/1999 vp
Lakialoite LA 135/1999 vp

10) Hallituksen esitys laiksi sähköisestä asioinnista hallinnossa 4129

Hallituksen esitys HE 153/1999 vp
Hallintovaliokunnan mietintö HaVM 10/1999 vp

11) Hallituksen esitys laiksi maaseutuelinkeinojen rahoituslain muuttamisesta 4129

Hallituksen esitys HE 105/1999 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 15/1999 vp

12) Hallituksen esitys laiksi porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi 4130

Hallituksen esitys HE 104/1999 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 16/1999 vp

13) Hallituksen esitys laeiksi työttömyysturvalain ja työmarkkinatuesta annetun lain muuttamisesta 4130

Hallituksen esitys HE 135/1999 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 25/1999 vp

14) Hallituksen esitys laeiksi kansaneläkelain, perhe-eläkelain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta 4130

Hallituksen esitys HE 163/1999 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 26/1999 vp

15) Hallituksen esitys laiksi tapaturmavakuutuslain muuttamisesta..... 4130

Hallituksen esitys HE 164/1999 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 27/1999 vp

16) Hallituksen esitys yksityisten alojen työeläkelainsäädännön ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta 4130

Hallituksen esitys HE 165/1999 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 28/1999 vp

17) Hallituksen esitys laiksi kirkkolain 24 luvun 5 a §:n ja 10 §:n muuttamisesta 4131

Hallituksen esitys HE 95/1999 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 29/1999 vp

18) Hallituksen esitys laiksi evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain muuttamisesta 4131

Hallituksen esitys HE 96/1999 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 30/1999 vp

19) Hallituksen esitys laiksi maatalousyrittäjien työterveyshuollon eräiden kustannusten korvaamisesta valtion varoista annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta 4131

Hallituksen esitys HE 144/1999 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 31/1999 vp

20) Hallituksen esitys laiksi ulkomailla asuvien ja ulkomaisten yhteisöjen kiinteistönhankintojen valvonnasta annetun lain kumoamisesta 4131

Hallituksen esitys HE 171/1999 vp
Ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 5/1999 vp

Ainoa käsittely

21) Hallituksen esitys 87. Kansainvälisen työkonferenssin hyväksymän lapsityön pahimpien muotojen kieltämistä ja välittömiä toimia niiden poistamiseksi koskevan yleissopimuksen hyväksymisestä 4132

Hallituksen esitys HE 170/1999 vp
Työasiainvaliokunnan mietintö TyVM 8/1999 vp

Lähetekeskustelu

22) Hallituksen esitys säädösten ja valtiosopimusten julkaisemista koskevaksi lainsäädännöksi 4132

Hallituksen esitys HE 174/1999 vp

23) Hallituksen esitys laiksi valtioneuvoston oikeuskanslerista ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi 4132

Hallituksen esitys HE 175/1999 vp

24) Puhemiesneuvoston ehdotus uudeksi eduskunnan oikeusasiamiehen johtosäännöksi 4132

Puhemiesneuvoston ehdotus PNE 2/1999 vp

25) Hallituksen esitys laiksi tietosuojalautakunnasta ja tietosuojavaltuutetusta annetun lain 6 §:n muuttamisesta 4132

Hallituksen esitys HE 176/1999 vp

26) Hallituksen esitys laiksi rajavartiolaitoksesta annetun lain muuttamisesta 4132

Hallituksen esitys HE 177/1999 vp

27) Hallituksen esitys laiksi arvonlisäverolain 32 ja 33 §:n muuttamisesta 4132

Hallituksen esitys HE 179/1999 vp

28) Hallituksen esitys laiksi kunnan kiinteistöinsinööristä annetun lain muuttamisesta 4132

Hallituksen esitys HE 180/1999 vp

29) Hallituksen esitys laeiksi erikoissairaanhoitolain ja potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain muuttamisesta 4132

Hallituksen esitys HE 181/1999 vp

30) Puhemiesneuvoston ehdotus uudeksi eduskunnan vaalisäännöksi. 4133

Puhemiesneuvoston ehdotus PNE 3/1999 vp

Mietintöjen pöydällepano

31) Hallituksen esitys valtion talousarvioksi vuodelle 2000 4133

Hallituksen esitys HE 40/1999 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 33/1999 vp
Talousarvioaloite TAA 1—1042/1999 vp

Puhetta johtaa toinen varapuhemies Mikkola.

Nimenhuuto

Nimenhuudossa merkitään täysistunnosta poissa oleviksi seuraavat edustajat:

Hannu Aho /kesk
Mikko Elo /sd
Nils-Anders Granvik /r
Tarja Halonen /sd
Satu Hassi /vihr
Klaus Hellberg /sd
Liisa Hyssälä /kesk
Gunnar Jansson /r
Timo Kalli /kesk
Marjaana Koskinen /sd
Jaakko Laakso /vas
Mika Lintilä /kesk
Eero Lämsä /kesk
Pehr Löv /r
Hannes Manninen /kesk
Sauli Niinistö /kok
Håkan Nordman /r
Tuija Nurmi /kok
Kalevi Olin /sd
Margareta Pietikäinen /r
Virpa Puisto /sd
Kimmo Sasi /kok
Suvi-Anne Siimes /vas
Marja-Liisa Tykkyläinen /sd
Marjatta Vehkaoja /sd
Jaana Ylä-Mononen /kesk

Nimenhuudon jälkeen ilmoittautuvat seuraavat edustajat:

Tarja Halonen /sd
Gunnar Jansson /r
Margareta Pietikäinen /r
Tuija Nurmi /kok
Marjatta Vehkaoja /sd
Kimmo Sasi /kok
Pehr Löv /r
Mika Lintilä /kesk
Virpa Puisto /sd
Eero Lämsä /kesk

Eduskuntatyöhön liittyvissä virkatehtävissä olevat edustajat

Toinen varapuhemies: Ilmoitetaan, että eduskuntatyöhön liittyvissä virkatehtävissä ovat

13.12. edustaja
Jaakko Laakso /vas
13.—15.12. edustaja
Satu Hassi /vihr
13.—16.12. edustaja
Suvi-Anne Siimes /vas

Merkitään.

Poissaolopyynnöt

Toinen varapuhemies: Vapautusta eduskuntatyöstä muun syyn perusteella ovat pyytäneet ajalta

13.12. edustajat
Hannu Aho /kesk
Nils-Anders Granvik /r
Klaus Hellberg /sd
Ulla Juurola /sd
Timo Kalli /kesk
Marjaana Koskinen /sd
Mika Lintilä /kesk
Eero Lämsä /kesk
Pehr Löv /r
Hannes Manninen /kesk
Sauli Niinistö /kok
Tuija Nurmi /kok
Kalevi Olin /sd
Margareta Pietikäinen /r
Virpa Puisto /sd
Kimmo Sasi /kok
Arto Seppälä /sd
Marja-Liisa Tykkyläinen /sd
Marjatta Vehkaoja /sd
Jaana Ylä-Mononen /kesk
13. ja 14.12. edustaja
Liisa Hyssälä /kesk

Puhemiesneuvosto puoltaa poissaolopyyntöjä.

Hyväksytään.

U-asiat

Toinen varapuhemies: Ilmoitetaan, että 8 päivänä joulukuuta 1999 päivätyllä valtioneuvoston kirjelmällä on puhemiehelle saapunut valtiopäiväjärjestyksen 54 b §:ssä tarkoitettu Euroopan unionin asia n:o U 46/1999 vp.

Ilmoitetaan edelleen, että puhemies on tänään toimittanut mainitun asian käsiteltäväksi suureen valiokuntaan, jolle valtiovarainvaliokunnan ja maa- ja metsätalousvaliokunnan on annettava asiasta lausunto.

PÄIVÄJÄRJESTYKSEN ASIAT:

1) Hallituksen esitys laeiksi tuloverolain sekä varallisuusverolain 10 §:n muuttamisesta

Kolmas käsittely, ainoa käsittely
Hallituksen esitys HE 32/1999 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 23/1999 vp
Lakialoite LA 42, 47, 48, 54, 70, 93, 103, 107, 114, 122, 126, 146, 152, 157, 160/1999 vp
Toivomusaloite TA 23, 24, 26, 28—31, 33, 34, 38—40, 42, 46, 54, 55, 57, 58, 65, 68, 71, 80—84, 94/1999 vp

Toinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetyt, hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä. Viime istunnossa julistettiin keskustelu asiasta päättyneeksi.

Keskustelussa on ed. Aula ed. Leppäsen kannattamana tehnyt seuraavan lausumaehdotuksen: "Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa tarkoin tehtyjen verotusta kiristävien päätösten vaikutusta kokonaisveroasteeseen ja tulonjakoon sekä ryhtyy toimenpiteisiin tavoitteenaan kokonaisveroasteen nousun pysäyttäminen keventämällä tuloverotusta siten, että tuloveronkevennykset painotetaan pieni- ja keskituloisiin, sekä alentamalla työnantajamaksuja työllisyyttä edistävällä tavalla."

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset hyväksytään.

Eduskunta pysyy toisessa käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakialoitteisiin sisältyvien lakiehdotusten hylkäämisestä.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Valtiovarainvaliokunnan mietintöön sisältyvät neljä lausumaehdotusta hyväksytään.

Toinen varapuhemies: Nyt on päätettävä ed. Aulan lausumaehdotuksesta.

Äänestys ja päätös:

Mietintö "jaa", ed. Aulan ehdotus "ei".

Toinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 119 jaa- ja 52 ei-ääntä; poissa 28. (Ään. 1)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Eduskunta yhtyy valtiovarainvaliokunnan ehdotukseen toivomusaloitteiden hylkäämisestä.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Hallituksen esitys pääomatulojen ja yhteisön tuloveroprosentin korottamisesta sekä siitä aiheutuviksi muutoksiksi tuloverolainsäädäntöön

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys HE 158/1999 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 27/1999 vp

Toinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä. Viime istunnossa julistettiin keskustelu asiasta päättyneeksi.

Keskustelussa on ed. Aula ed. Väistön kannattamana ehdottanut, että lakiehdotukset hylättäisiin.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset, äänestää "jaa"; jos "ei" voittaa, on lakiehdotukset hylätty.

Toinen varapuhemies: Ilmoitan, että pöytäkirjaan merkitään, miten kukin edustaja on äänestänyt.

Toinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 128 jaa- ja 42 ei-ääntä; poissa 29. (Ään. 2) (Liite 1, s. 4134)

Eduskunta on hyväksynyt toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Valtiovarainvaliokunnan mietintöön sisältyvät kaksi lausumaehdotusta hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Puhemiesneuvoston ehdotus uudeksi eduskunnan työjärjestykseksi

Toinen käsittely
Puhemiesneuvoston ehdotus PNE 1/1999 vp
Perustuslakivaliokunnan mietintö PeVM 9/1999 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 9. Viime perjantain toisessa istunnossa julistettiin yleiskeskustelu asiasta päättyneeksi.

Eduskunta ryhtyy puhemiesneuvoston ehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

1—3 § ja 1 luvun otsikko sekä 4—6 § hyväksytään keskustelutta.

7 §

Keskustelu:

Paula Kokkonen /kok: Arvoisa puhemies! Ehdotan, että 7 §:n 1 momentti hyväksyttäisiin puhemiesneuvoston ehdottamassa muodossa.

Tarja Filatov /sd: Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Kokkosen tekemää ehdotusta.

Petri Salo /kesk: Arvoisa puhemies! Ehdotan, että 7 § kuuluisi muuten samoin kuin puhemiesneuvoston ehdotuksessa, mutta työasiainvaliokunta säilyisi työasiainvaliokuntana, eli vastalauseen 2 esittämässä muodossa.

Tero Rönni /sd: Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Petri Salon tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Toinen varapuhemies: Keskustelussa on ed. Kokkonen ed. Filatovin kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin vastalauseen 1 mukaisena.

Ed. P. Salo ed. Rönnin kannattamana on ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin vastalauseen 2 mukaisena.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Markku Markkula /kok: Arvoisa puhemies! Ed. P. Salo esitti, että 7 § saisi muuten sen muodon, joka oli puhemiesneuvoston ehdotuksessa, mutta työasiainvaliokunnan nimen osalta sen muodon, joka on vastalauseessa 2. Näin hän nimenomaan totesi, että puhemiesneuvoston ehdotus muuten, paitsi tämä.

Toinen varapuhemies: Kysyn selvyyden vuoksi ed. Petri Salolta, mikä oli ehdotuksenne tarkasti: vastalauseessa 2 esitetty muotoilu vai se, mitä äsken esititte?

Petri Salo /kok: Arvoisa herra puhemies! Ehdotan niin kuin vastalauseessa 2 on kirjoitettu. Luen sen vielä kerran: "että eduskunnan työjärjestyksen 7 §:n 1 momentti kokonaisuudessaan kuuluu kuten perustuslakivaliokunnan mietinnössä PeVM 9/1999 vp on mainittu, mutta työ- ja tasaarvoasiainvaliokunta korvataan työasiainvaliokunta-nimellä". Täsmälleen näin!

Toinen varapuhemies: Näin ollen uudistan selonteon:

Ed. Kokkonen ed. Filatovin kannattamana on ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin vastalauseen 1 mukaisena.

Ed. P. Salo ed. Rönnin kannattamana on ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin vastalauseen 2 mukaisena.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestykset ja päätökset:

Äänestys ed. Kokkosen ehdotuksesta.

Mietintö "jaa", ed. Kokkosen ehdotus "ei".

Toinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 73 jaa- ja 96 ei-ääntä; poissa 30. (Ään. 3)

Eduskunta on tältä osin hyväksynyt ed. Kokkosen ehdotuksen. (Suosionosoituksia)

Toinen varapuhemies: Eduskuntaan eivät kuulu mielenosoitukset, eivät erikoisesti edustajien.

Äänestys ed. P. Salon ehdotuksesta.

Mietintö "jaa", ed. P. Salon ehdotus "ei".

Toinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 142 jaa- ja 25 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 31. (Ään. 4)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

8—18 § ja 2 luvun otsikko, 19—31 § ja 3 luvun otsikko, 32—44 § ja 4 luvun otsikko, 45—67 § ja 5 luvun otsikko, 68—71 § ja 6 luvun otsikko, 72—75 § ja 7 luvun otsikko, 76—80 § ja 8 luvun otsikko sekä 81 § ja 9 luvun otsikko, johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Toinen varapuhemies: Kun perustuslakivaliokunnan ehdotusta ei ole muuttamattomana hyväksytty, asia lähetetään suureen valiokuntaan.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Esko Aho /kesk: Arvoisa puhemies! Suuren valiokunnan jäsenille ja varajäsenille ilmoitetaan, että valiokunta kokoontuu viiden minuutin kulttua istunnon keskeyttämisestä.

Toinen varapuhemies: Istunto keskeytetään ja sitä jatketaan kello 15.

Täysistunto keskeytetään kello 14.24.

Täysistuntoa jatketaan

kello 15

Puhetta johtaa toinen varapuhemies Mikkola.

Edustajat Halonen, Jansson ja M. Pietikäinen merkitään läsnä oleviksi.

---

4) Hallituksen esitys eduskunnan valitsijamiesten lakkauttamisesta aiheutuvasta eräiden lakien muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys HE 98/1999 vp
Perustuslakivaliokunnan mietintö PeVM 10/1999 vp

Toinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

5) Laki edustajanpalkkiosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Kolmas käsittely
Lakialoite LA 117/1999 vp
Perustuslakivaliokunnan mietintö PeVM 11/1999 vp

Toinen varapuhemies: Valtiopäiväjärjestyksen 70 §:n mukaan lakiehdotus katsotaan rauenneeksi, jollei sitä kolmannessa käsittelyssä ole kannattanut vähintään kaksi kolmasosaa annetuista äänistä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään yksimielisesti.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

Ed. Nurmi merkitään läsnä olevaksi.

---

6) Hallituksen esitys laeiksi verontilityslain 12 ja 29 §:n sekä tuloverolain 21 ja 124 §:n muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys HE 71/1999 vp
Suuren valiokunnan mietintö SuVM 1/1999 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 26/1999 vp
Lakialoite LA 164, 166/1999 vp

Toinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetyt, hallituksen esitykseen sisältyvät ensimmäinen ja toinen lakiehdotus sekä suuren valiokunnan mietinnössään lisäksi ehdottamat kolmas ja neljäs lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

[1] **Mauri Pekkarinen /kesk:** Arvoisa puhemies! Kolmannessa käsittelyssä on nyt verontilityslain muutos. Tämähän koskee muun muassa sitä menettelytapaa, millä paljon puhutun pääoma- ja yhteisöveron tuotto jaetaan eri veronsaajien kesken.

Ennen kuin lain yksityiskohtaista sisältöä koskettelen, haluan vielä kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että sinänsä pääoma- ja yhteisöverouudistus oli aikanaan 93 suoritettuna erinomaisen hyvä, tarkoituksenmukainen ja tarpeellinen uudistus. Se johti käytännössä siihen, että Suomessa ne yhteisöt, joilla oli edellytyksiä maksaa pääoma- tai yhteisöveroa, ovat sitä maksaneet. Toisin kuin monissa muissa maissa, nyt myös suurimmat ja pääomavaltaiset yritykset meillä joutuvat maksamaan veroa, niin kuin pitääkin, mikä on kaiken kaikkinensa aivan oikein.

Pulma alun perin uudistuksessa oli se, miten jakaa yhteisöveron tuotto eri veronsaajien kesken, koska uudessa järjestelmässä vanhalla tavalla sitä ei voinut enää jakaa. Ratkaisu oli vuonna 93 se, että eri veronsaajat, siis valtio, kirkko ja kunnat, saivat kukin sen osuuden, minkä ne saivat vanhassa järjestelmässä ennen vuotta 93. Sittemmin vuoden 93 jälkeen näistä jakosuhteista on kuitenkin useampaan kertaan tingitty, tingitty nimenomaan kuntien ja seurakuntien tappioksi.

Ymmärrän tietyissä vaiheissa tehdyt tinkimisetkin enkä kaikilta osin tuomitse sitä, mitä Lipposen hallitus aiempien vuosien aikana asiassa on tehnyt. Kuitenkin kun tälle vuodelle budjettia valmisteltiin, hyvissä ajoin ennen budjetin kesäistä valmistelua oli kuntakentän ja valtion kesken yhteisesti sovittu, että kuntien kukkarolla tai myöskään seurakuntien kukkarolla tällä kertaa ei käydä. Tästä lupauksesta valtiovalta kuitenkin yksipuolisesti lipesi, ja niin hallitus toi tänne esitykset, joiden mukaan kunnilta otettiin yhteensä noin 800 miljoonaa markkaa alkuperäisessä budjettiesityksessä.

Tämä oli Suomen Kuntaliiton mielestä väärin. Myös keskustan eduskuntaryhmä on yhtynyt koko ajan siihen näkemykseen, että näin ei olisi pitänyt menetellä. Ei olisi pitänyt ainakaan menetellä, ellei samanaikaisesti kajota kuntien talouden erittäin rajuun eriarvoistumiseen.

Kun näin sanon, minä myönnän tällä sen, että keskimäärin kunnilla menee jo tällä hetkellä ja ensi vuonna paremmin kuin monen edellisen vuoden aikaan. Mutta keskimääräiskuvion takaa löytyy se totuus, että keskenään kunnat talouden perustaltaan eriarvoistuvat erittäin nopeaa vauhtia. Nyt kun tähän asetelmaan toteutetaan yhteisöveroleikkaus, se käytännössä merkitsee sitä,

että myös niiltä kunnilta, jotka ovat todella tiukassa taloudellisessa tilanteessa, vaikeassa asemassa, tullaan ottaneeksi tuloja miljoonamäärin valtion pussiin. Tämä on meidän mielestämme nimenomaan väärin.

Lisäperuste sille, että se on väärin, löytyy tänä aamuna julkistetusta uudesta aluebarometristä, jonka sisäasiainministeriö julkisti. Aluebarometrin yksi keskeisistä sanomista on se, että paitsi yleensä alueellisesti myös kunnat keskenään todellakin eriarvoistuvat erittäin nopeaa, kiihtyvää vauhtia.

Tätä kaikkea taustaa vasten, että kunnilta ensinnäkin leikataan ja sitten, kun leikataan, ei kuitenkaan tasoiteta kuntien välisiä kovia eroja, tämä kokonaisuus on meille mahdoton hyväksyä. Olemme vastustaneet hallituksen esitystä näiltä osin koko ajan.

Tämän lisäksi, että budjetin ja siihen liittyvän lain yhteydessä hallitus käy tähän tapaan kuntien kukkarolla, ei hallitus kuitenkaan tyytynyt pelkästään näihin vierailuihin. Budjettisovun, mitä eri ryhmät hakivat pitkän aikaa, rahoituskeinoksi kaivettiin jälleen esille nimenomaan kuntien ja nyt myös seurakuntien kukkarolla käyminen. Seurakunnilta otetaan 100 miljoonaa markkaa ja kunnilta vielä äsken sanotun 800 miljoonan markan päälle päätettiin ottaa 250 miljoonaa markkaa. Tämä on kerrassansa väärin. Voin sanoa, että Suomen kuntakenttä kokonaisuutena ei voi hyväksyä tämäntapaista ratkaisua, mihin ensin hallitus 800 miljoonan markan leikkauksella ja sitten hallitusryhmät vielä leikatessaan 250 miljoonaa markkaa lisää ovat päätyneet.

Keskustan eduskuntaryhmä tämän lain toisen käsittelyn yhteydessä esitti ed. Hannes Mannisen aloitteen pohjalta menettelyä, jolla 400 miljoonaa markkaa olisi jätetty leikkaamatta ja kohdennettu se raha nimenomaan yleisen valtionosuusjärjestelmän kautta kunnille. Tämä olisi käytännössä merkinnyt sitä, että näin olisi voitu helpottaa nimenomaan niiden kuntien asemaa, jotka ovat nyt tällä hetkellä kaikkein vaikeimmassa taloudellisessa asemassa. Tämäkään ei kuitenkaan kelvannut, vaan nyt on syntymässä tilanne, jossa kunnilta ollaan leikkaamassa ensin 800 ja sitten vielä 250 miljoonaa markkaa ja seurakunnilta tuo 100 miljoonaa markkaa. Näistä syistä, kun emme äsken sanotuista syistä pidä kuntakentän emmekä myöskään seurakuntien kannalta perusteltuna tätä leikkausta, me joudumme vastustamaan ed. Ala-Nissilän myöhemmin käyttämän puheenvuoron ja tekemän esityksen pohjalta hallituksen esitystä.

Seurakuntien työhön vielä palaan niiltä osin, että vielä enemmän kuin kuntien osuutta on leikattu Niinistön esityksen ja Lipposen hallituksen toimesta, on leikattu nimenomaan seurakunnilta. Seurakuntien osuus on pudotettu näiden muutaman vuoden aikaan puoleen siitä, mitä se alun perin oli, kun samaan aikaan seurakunnat kuitenkin tekevät merkittävää yhteiskunnallistakin työtä, jolla on selvä yhteiskuntapoliittinen kosketuspinta ja jota tehdään aineellisti huomattavasti suuremman määrän edestä kuin on kirkon saama osuus yhteisöveropotista. Emme voi pitää perusteltuna myöskään todella kirkon kukkarolla käymistä tähän tapaan, mitä hallituksen esitys käytännössä merkitsee.

Arvoisa puhemies! Näillä perusteilla me todellakaan emme voi näitä hallituksen esityksiä kannattaa.

[2] **Olavi Ala-Nissilä /kesk:** Arvoisa herra puhemies! Ehdotan, että käsittelyssä olevat lakiehdotukset 1, 2, 3 ja 4 hylättäisiin.

Kysymys on hyvinvointiyhteiskunnan perusteista, joita todella kaikki presidenttiehdokkaatkin puheissaan puoltavat. Nyt me tarvitsemme myös rahoitusta peruspalvelujen turvaamiseen. (Ed. Pekkarinen: Teoissaan ovat vastaan!) — Tässä helposti joillekin voi tulla rooli, jossa toisaalta ollaan ehkä puoltamassa, toisaalla ehkä ei.

Keskusta ei hyväksy sitä, että budjettiriihessä esitellyllä tavalla leikattiin kuntien valtionosuuksia ja että täällä sitten vielä ihan viime hetkessä tehtiin tämä 250 miljoonan lisäleikkaus. Me emme myöskään hyväksy itse asiassa vielä suhteellisesti paljon suurempaa seurakuntien yhteisövero-osuuden leikkausta. Kuten ed. Pekkarinen totesi, keskustalla oli oma malli, miten tämä olisi voitu hoitaa.

Lipposen toisen hallituksen ohjelman mukaan kuntien "Tulopohjan kehittämistä jatketaan tavoitteena lisätä vakautta, ennustettavuutta ja kuntien omaa päätöksentekomahdollisuutta". Keskusta on esittänyt koko vaalikauden mittaista kuntasopimusta valtion ja kuntien välisiin suhteisiin, kun nyt on tultu tilanteeseen, jolloin ei ole edes viikosta kysymys, kun kuntien ja valtion suhteet muuttuvat.

Valtiovarainvaliokunnassa ja myös eduskunnan hallintovaliokunnassa on paljon tarkasteltu kuntien tilannetta, kuntien eriarvoistumista ja

esimerkiksi talousarviomietintöön sisältyykin valtiovarainvaliokunnan yksimielinen lausuma ja kehotus selvittää kuntien tilanteen erilaistumista ja ryhtyä toimenpiteisiin erojen lieventämiseksi. Uskon, että tässä eduskunnassa itse asiassa enemmistö kansanedustajista kantaa huolta tästä eriarvoistumisesta, mutta miten me saisimme sen näkymään näissä lakisäännöksissä, se on nyt iso ongelma.

Arvoisa puhemies! Lopuksi tulen seurakuntien tilanteeseen. Varsinais-Suomen ja Satakunnan kansanedustajilla oli tilaisuus olla arkkipiispa Paarman ja Turun piispan Kantolan vieraana, jolloin meille luovutettiin selvitys siitä, mitä kaikkia tehtäviä kirkko tekee yhteiskunnallisesti. Kyse on muun muassa hautausmaatoimesta, väestörekisteristä, ruokapalveluista. Tällä leikkauslinjalla ehkä ajaudutaan siihen, että Suomeen alkaa syntyä hautausmaaosakeyhtiöitä taikka ruokapalveluosakeyhtiöitä ja aletaan toimia liikeperiaatteen mukaan näissäkin yhteyksissä, ja sen tiedämme, mitä siitä seuraa yhteiskunnalliselle eriarvoistumiskehitykselle.

Arvoisa puhemies! On parasta, että nämä esitykset hylätään ja hallitus tarvittaessa pikaisesti tuo uudet oikeudenmukaiset esitykset eduskuntaan.

Ed. Vehkaoja merkitään läsnä olevaksi.

---

[3] **Jouko Jääskeläinen /skl:** Arvoisa herra puhemies! Tässä ensi vuoden budjetin yhteydessä ollaan nyt siis jo toisen kerran leikkaamassa budjetin perusteluissa ja laissa kuntien yhteisöveroosuutta. Ensimmäisellä kerralla tämä tapahtui sentään neuvotellen kuntien edunvalvojien kanssa, mutta tällä kertaa muutos tapahtui toisin eli tässä talossa tehtynä, eikä tällaista ratkaisua meidän mielestämme voi pitää hyväksyttävänä.

Erityisesti kiinnitän huomiota siihen, että aikaisemmassa vaiheessa valtiovarainvaliokunnan enemmistö esitti muutosta seurakuntien osuuteen yhteisöveron tuotosta. Meidän mielestämme tämä on epäoikeudenmukaista ottaen huomioon muun muassa seurakuntien tekemän sosiaalisen työn, hengellisen työn ohella luonnollisestikin. Tässä mielessä emme ole ollenkaan tyytyväisiä valtiovarainvaliokunnassa tapahtuneisiin muutoksiin ja heikennyksiin.

Varsinaisesti ehdotan tässä yhteydessä hyväksyttäväksi suuren valiokunnan vastalauseessa 2, joka on sama kuin valtiovarainvaliokunnan vastalauseessa 1, olevaa lausumaehdotusta, jossa todetaan: "Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää, miten oikeudenmukaisuusnäkökohdat huomioon ottaen voidaan yhteisöveron jakoperusteissa ottaa huomioon myös ne uskonnolliset yhdyskunnat, jotka ylläpitämästään liiketoiminnasta joutuvat maksamaan yhteisöveroa toiselle uskonnolliselle yhdyskunnalle." Tämä on ehkä taloudellisesti ja matemaattisesti pieni asia, mutta oikeudenmukaisuuden toteutumisen kannalta tämä muutos olisi suuri, veisi oikeudenmukaisuutta eteenpäin. Siksi ehdotan, että eduskunta hyväksyisi tämän lausuman.

Edustajat Sasi ja Löv merkitään läsnä oleviksi.

---

[4] **Matti Väistö /kesk:** Herra puhemies! Kannatan ed. Ala-Nissilän tekemää ehdotusta lakiehdotusten hylkäämisestä.

Kuntien taloudellinen tilannehan on eriytynyt. On paljon kuntia, joiden tilanne on koko ajan heikentynyt. Muun muassa Pohjois-Karjalassa talousarvion laadinta tuottaa ongelmia. Palveluja on jo nyt jouduttu karsimaan, eivätkä harkinnanvaraiset avustukset näytä riittävän läheskään siihen tarpeeseen, mitä kunnilla välttämättä olisi. Velkaantuminen näyttää monissa kunnissa nopeasti lisääntyvän. Tämä kehitys on huono. Siitä syystä emme voi hyväksyä yhteisöveron leikkausta hallituksen ja hallitusryhmien esittämässä muodossa.

Mielestämme pitäisi todella saada aikaan vakautta. Kuntien pitäisi päästä eroon epävarmuudesta. Nythän viimeisimmät ratkaisut on tehty ilman kuntakentän kanssa käytyjä neuvotteluja. Siitäkin syystä on tarpeen, että nyt otetaan asiat oikealla tavalla ja kuntien taloudellinen tilanne ja palvelujen järjestäminen turvataan.

Seurakuntien tilanne, arvoisa puhemies, heikkenee vieläkin enemmän suhteellisesti. Muun muassa Pohjois-Karjalan kansanedustajille on tullut Joensuun seurakuntien taholta hätähuuto. On koettu hyvin ongelmalliseksi tehdä talousar-

viota niin, että olennaisista ja yhteiskunnallisestikin tärkeistä tehtävistä joudutaan tinkimään. Tästä syystä ne leikkaukset, arvoisa puhemies, joita nyt hallitusryhmät ovat esittämässä, ovat varsin kohtalokkaita myös seurakuntien talouden ja niiden tärkeän tehtävän kannalta.

Ed. Lintilä merkitään läsnä olevaksi.

---

5 **Leena Rauhala /skl:** Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Jääskeläisen ehdotusta. Hän perusteli, että kun seurakunnilta ollaan leikkaamassa, ei ole otettu huomioon sitä, miten seurakunnat, kirkot, tekevät yhteiskunnassa hyvin merkittävää yhteiskunnallista työtä. Näin ollen leikkaus on epäoikeudenmukaista.

6 **Lauri Oinonen /kesk:** Arvoisa herra puhemies! Mielestäni on täysin aiheetonta, että kuntien ja seurakuntien kukkarolla käydään lakiesityksessä ehdotetulla tavalla. Kunnat ja sitä kautta myös seurakunnat paikallisina yksikköinä ovat molemmat taloudellisissa vaikeuksissa, ja on havaittavissa selvästi se eriarvoistuminen, mikä niin kuntien kuin seurakuntien kesken alueellisesti on tänä aikana tapahtumassa. Molemmat antavat ihmistä lähellä olevia palveluita. Sen vuoksi nyt tuleva taloudellinen menetys, jos se esityksen mukaan tapahtuu, koskee niitä palveluita, joita kunnat ja seurakunnat paikalliselle väestölle antavat.

Kannatan edustajien Pekkarinen ja Ala-Nissilä ehdotuksia.

7 **Anu Vehviläinen /kesk:** Arvoisa puhemies! Kuten edellisissä puheenvuoroissa on jo tullut esille, hallituksen esitys yhteisöveron jakoosuuksien muutoksiksi on itse asiassa viimekeväisen hallitusohjelman hengen vastainen. Hallitusohjelmassahan annettiin ymmärtää, että valtiovalta, Lipposen toinen hallitus, on halukas tekemään kuntien kanssa pitkäjänteistä politiikkaa ja yhteistyötä sillä tavalla, että kunnat pystyvät ennakoimaan oman taloudellisen tilanteensa jatkossa. Nyt nämä yllättävät vedot puhuvat aivan eri kieltä, ensin budjettiriihessä ja nyt aivan viime viikkoina, se mitä eduskunnassa hallituspuolueitten välisissä sopimuksissa on tehty. On täysin ymmärrettävää, että niin seurakuntien kuin myös kuntien puolella ollaan todella pettyneitä valtiovallan toimintaan.

Viime viikkojen tapahtumat budjetin osalta eivät ansaitse todellakaan tyylipisteitä. Kun hallituspuolueet ovat ryhtyneet korjaamaan budjetin heikkoja kohtia kuntien ja seurakuntien kustannuksella, sitä ei todellakaan voi ollenkaan kiitellä. Luottamus on aiheellisesti kaiken kaikkiaan horjunut. Lisäksi kuntien ohella seurakunnat ovat joutuneet hallituksen poukkoilevan politiikan kohteiksi. Eduskuntatyössä tänä syksynä ja myös viime vaalikauden loppupuolella olen huomannut, että erityisesti vasemmistoedustajilta, sekä SDP:n että vasemmistoliiton edustajilta, kirkon yhteisöveron osuuden leikkaaminen on sujunut aika tavalla helposti ja nätisti. Sitä kuitenkin ihmettelen, että myös kokoomus on ryhmänä lähtenyt tälle tielle mukaan.

Ihmettelen myös sitä, että kun seurakuntien osuuden vähentämisestä 100 miljoonalla markalla täällä muutama viikko sitten syntyi poliittinen sopimus, miksi erityisesti nuoret edustajat tässä salissa hallituspuolueissa ovat olleet valmiita kiittelemään ja ottamaan kunniaa tästä asiasta? Eivätkö he ole ymmärtäneet, että kun seurakunnat, kuten keskustelussa on tuotu esille, tekevät paljon työtä sekä lasten iltapäivätoiminnan eteen että myös nuorisotyön parissa, tämä samalla heikentää nimenomaan sitä eli että siirretään taskusta toiseen rahaa? Haluaisin kuuluttaa tässä salissa päättäjiltä, erityisesti hallituspuolueiden edustajilta, vastuuta. Ei nähdä sitä, miten kuntien ja seurakuntien yhteisövero-osuuden pienentäminen aiheuttaa ongelmia, joita ei mielestäni pysty paikkaamaan sillä, että täällä korvamerkitään muutamia asioita budjetin loppumetreillä.

8 **Tuija Brax /vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Joidenkin määritelmien, ainakin poliittisten määritelmien, mukaan kuljen vielä hallituspuolueiden niin sanottujen nuorten kansanedustajien kirjoissa. Sen takia vastaan ed. Vehviläiselle. Emme me kaikki suinkaan ole olleet ollenkaan tyytyväisiä, saati kehuneet, kirkon kukkarolla käynnistä. Juuri niistä syistä, joita ed. Vehviläinen sanoi, tämä ei suinkaan ollut yksinkertainen eikä helppo ratkaisu. Mielestäni ei ole oikein laittaa kaikkia nuoria samaan nippuun missään asiassa.

[9] **Gunnar Jansson /r:** Herr talman! Under ärendets andra behandling aviserade jag ett uttalande eller en kläm att fogas till riksdagens beslut nu under tredje behandlingen av den anledningen att ärendet efter första behandlingen remitterades till stora utskottet. Där utfördes en processuell omgång till följd av att vi har att göra med ett så kallat delat rättsområde, där lagstiftningsbehörigheten för hela landet är delad mellan oss här i riksdagen och för Ålands del gällande kommunalbeskattningen Ålands lagting. Stora utskottet förstod förstås denna hållning och behandlade ärendet på det sätt man kunde av hänsyn till den tidsnöd som förelåg i förra veckan.

Alltnog, klämförslaget vann gehör här i salen till en början, men sedermera har det rönt motstånd. Därför kommer jag alltså inte längre i det här skedet av behandlingen att föreslå något uttalande av det skälet att ett sådant skulle falla eller röstas ner. Det skulle ju e contrario innebära att riksdagen har tagit ställning mot det som jag i så fall avsåg att föreslå och en sådan olycklig tolkning vill jag inte utsätta detta ärende för, det är det för viktigt för.

I stället, enligt vad jag förstått, har regeringspartiernas gruppordförande beredskap och välvillig hållning till att åtgärda den här typen av problem inför framtiden, dvs. respektera att vi har att göra med ett delat rättsområde och att detta skall beaktas under beredningen av lagförslag. Så skedde i detta fall i regeringen, men det bör också respekteras i sådana situationer, där riksdagen inte nöjer sig med regeringens förslag, utan gör ändringar och ändringar i en sådan omfattning att de alldeles uppenbart påverkar den lagstiftningsbehörighet som tillkommer Ålands lagting beträffande kommunalbeskattningen i fråga om samfund.

Jag hoppas och utgår därför ifrån att min gruppordförande, som leder förhandlingen i morgon, tar detta till sig och ordnar förhållandena så, att majoriteten här i riksdagen och grupperna bakom den hos finansministeriet hemställer om åtgärder så att den här typen av krumbukter kan undvikas och att regeringen och de åländska myndigheterna tillsammans kommer överens om spelregler och gärna förkovrar, förbättrar och trimmar organisationen så, att en tydligare uppdelning av kompetensen fullgörs.

Jag kan väl här säga att det är ju ingen hemlighet att Ålands lagting sedan länge eftersträvar en utvidgad lagstiftningsbehörighet beträffande kommunalbeskattningen för samfund, en strävan som jag självfallet delar. Jag vet att vi förr eller senare måste göra så, den här oklarheten som nu råder är fördärvlig. Den tar en massa tid, den skapar osäkerhet och skadar naturligtvis de åländska kommunerna och sist och slutligen också församlingarna. Så i stället för detta uttalande, herr talman, så ser jag fram emot gruppordförandenas rakryggade hållning i morgon och mot att vi kan gå vidare i ämnet.

Arvoisa puhemies! Asian toisessa käsittelyssä ilmoitin sen jälkeen, kun asia oli käynyt suuressa valiokunnassa, ettei näin voi jatkua, koska kyseessä on niin sanottu jaettu oikeusala, jolloin yhteisöverotuksen kunnallisvero-osuus kuuluu kahdelle parlamentille: eduskunnalle ja Ahvenanmaan maakuntapäiville. Tämä otettiin asianmukaisesti huomioon, vaikka oli kova aikapula suuressa valiokunnassa. Tarkoitukseni oli tässä kolmannessa käsittelyssä ehdottaa lausumaa, kuten ilmoitin toisessa käsittelyssä. Jälkeenpäin olen ymmärtänyt, että mahdollisesti eduskunnan lausuma olisi liian järeä toimenpide ainakin suurimmille puolueille.

Luovun tästä hankkeesta siitä syystä, jottei syntyisi sellainen tilanne, että täysistunto äänestäisi ponsiehdotustani vastaan ja sitten kääntäen tulkittaisiin, että eduskunta ei hyväksy ajatuksiani. Koska näin ei ole, lähden siitä, että hallitusryhmien puheenjohtajat hoitavat asian niin, että kirjelmällä lähestytään valtiovarainministeriötä ja kerrotaan, ettei näin voi jatkua, vaan lakiesitysten valmisteluissa — ja myös, totta kai, eduskunnassa, mutta se on toinen asia — hoidetaan asiat niin, ettei tällaista aikapulasta johtuvaa tilannetta syntyisi tulevaisuudessa.

Luotan ryhmäpuheenjohtajiin ja luovun lausumahankkeestani.

[10] **Erkki Pulliainen /vihr:** Arvoisa puhemies! Ottaen huomioon periaatteellisesti sen, mitä ed. Jansson äsken ja itse asiassa jo toisessa käsittelyssä totesi, olen sitä mieltä, että eduskunnalla pitää olla tämän laatuiset mahdollisuudet vaikuttaa budjettiin ja budjettilakeihin ylipäätänsäkin. Kyllä vallan täytyy olla näiden seinien sisäpuolella, ja siinä kaikki.

Varsinaisesti haluan puuttua yhteen ainoaan arvosteluperusteeseen, joka on tullut lain aikaisempien käsittelyvaiheitten yhteydessä esille ja vähän nyttenkin jo tähän mennessä käytetyissä

puheenvuoroissa, nimittäin siihen, että on kiinnitetty huomiota kirkon saamaan osuuteen ja on vihjattu siihen suuntaan, että kirkko joutuu tämän karsitun osuuden jälkeen "sanomaan irti henkilökuntaa".

Tässä yhteydessä totean sen, että kirkon ei pitäisi eikä itse asiassa juuri muutenkaan pitäisi yhteisöverotuottoon perustuen perustaa pysyviä vakansseja sen takia, että jos tulee taloudellisesti huonot ajat, niin kyllä sitten se yhteisöverotuoton markkamäärä ja kohta euromäärä siitä vain alas menee. (Ed. Kalliksen välihuuto) — Se on, ed. Kallis, aivan oikein. Minä sanoin, että se koskee muitakin saajaosapuolia. — Eli kaikkien pitäisi ainoastaan ja vain tilapäisiä menoja kattaa näillä tuloilla, niin että yllätyksiä ei tapahdu.

[11] **Kari Kantalainen /kok:** Arvoisa puhemies! Ehkä muutamia havaintoja tähän asiaan liittyen ja siihen, millä tavalla me sitä käsittelimme, kun tässä valtiovarainvaliokunta sai voimakkaasti myöskin pöllytystä asian hoidossa. Voidaan tietysti todeta, että hallitusohjelma ja hallitusryhmien väliset sopimukset ovat lähteneet siitä, että budjettitasapaino säilytetään eli että menolisäykset katetaan säästöillä. Tämä varmastikin on ollut lähtökohta, ja siinäkin mielessä juuri kohdennetut leikkaukset, kuten seurakuntiin kohdistuva sekä myöhemmin kuntaleikkaus, ovat tulleet esille. On selvää, että ei näistä varmaan tyylipisteitä kenellekään löydy, mutta toisaalta joudumme tarkastelemaan varsin realistisesti lähtökohtia.

Voisi todeta sen, että me kuulimme asiantuntijoita verojaostossa seurakuntiin kohdistuvasta lisäleikkauksesta, jonka suuruus on mainittu noin 100 miljoonaa. Siinä yhteydessä laskettiin hyvin tarkoin, mikä on todellinen vaikutus, kun huomioidaan kokonaisuudessansa, mitä leikkaus tarkoittaa, ja myös se, mitä tarkoittaa, kun yhteisöveron taso nousee prosenttiyksiköllä, ja mitä se tuo lisää myöskin seurakunnille, ja kun tiedetään toisaalta se, että yhteisöverotuotto on varsin suotuisasti seurakuntien osalta kehittynyt niin, että vuoden 1993 tasolta eli 178 miljoonasta on siirrytty 780 miljoonaan eli kehitys on ollut tässä mielessä varsin hyvä johtuen siitä (Ed. Kallis: Valtiolle vielä parempi!) — että taloudellisesti asiat ovat kehittyneet suotuisasti, ed. Kallis. Me molemmat kuuntelimme samat asiantuntijat ja saatoimme todeta tämän realismin tältä osin.

Mutta kuten sanottu, se korvamerkintä, mikä tämän osalta tuli, lähti siitä, että leikkauksella voitaisiin rahoittaa opiskelijoiden opintososiaalisia ja asumiseen liittyviä etuisuuksia. Se on tietysti kysymys, joka nousi esille ja johon tämä on sitten kohdentumassa, enkä millään tavoin halua aliarvioida tai moittia seurakuntien ja kirkon työtä, vaan arvostan sitä todella paljon, mutta tämä realismi meidän tietysti täytyy yhdessä todeta.

Toinen asia liittyy sitten kuntiin kohdistuvaan lisäleikkaukseen, tähän 250 miljoonaan. Sen osalta me teimme mietintöömme jo ennen tällaisen lausumaesityksen, jossa edellytettiin sitä, että hallitus lähtee yhdessä kuntien kanssa yhteiseen neuvottelupöytään sillä tavalla, että pyritään raamittamaan koko tälle vaalikaudelle neuvotteluasiakirja, missä voidaan vahvistaa linjaus myöskin kuntatalouden vahvistamiseksi. Tältä osin tietysti voidaan nähdä, että kuntien yleinen taloudellinen tilanne on myöskin kehittynyt ihan kohtuullisen hyvin. Ajatellen esimerkiksi kuntien velkaantumista suhteessa valtion velkaantumiseen tilanne sillä puolen on huomattavasti valoisampi. Mutta henkilökohtaisesti en halua myöskään hyväksyä sitä, että lähdetään näin nopeilla ajatuksilla ja näin nopeilla ratkaisuilla käymään tätä leikkauskeskustelua. Mutta tämä oli sitten ryhmyreitten ja hallituspuolueiden yhteinen tahto, ja siitä nyt sitten pyrimme selviytymään niin hyvin kuin suinkin.

Arvoisa puhemies! Todellakin tyylipisteitä ei varmastikaan jaeta, mutta kaikkien meidän täytyy ymmärtää edelleenkin se tilanne, missä elämme, eli valtio on edelleen tavattoman paljon velkainen. Viimeiset luvut lokakuulta: 406 miljardia, joka on myöskin sen verran mittava määrä velkaa, että kyllä meidän jatkossa täytyy miettiä, että välttämättä taloudellinen kasvu, joka ei kehity näin suotuisasti kuin nyt, tulee asettamaan tavattomasti paineita myöskin velanhoidolle.

[12] **Osmo Puhakka /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toteaisin vain, kun ed. Kantalainen viittasi siihen, että kirkon yhteisöveroleikkauksen hyöty tavallaan menisi opiskelijoille. Haluan muistuttaa, että kirkko nimenomaan tekee opiskelijatyötä niin tilojen kuin opiskelijapastoreitten välityksellä erittäin laajalla alueella opiskelijakaupungeissa. Haluan nyt muistuttaa, että kirkko on tänä päivänä riisunut omat kokoontumispaikkansa opiskelijakaupungeissa niin, että kaikki muutkin uskonnolliset yh-

dyskunnat voivat käyttää näitä tiloja. Eli itse asiassa voi olla niin, että henkisellä puolella leikkaus pureekin juuri myös opiskelijoihin.

[13] **Pentti Tiusanen /vas:** Arvoisa herra puhemies! Tämä hallitusryhmien ja eduskuntaryhmien puheenjohtajien neuvottelema lista näistä lisämenoista ei syntynyt millään sellaisella tyylillä kuin minulle, sinulle ja kaverille, siinä ei siis mitään joululahjaa oltu kokoamassa, vaan sen takana on vuosia jatkunut perusteellinen selvitys ja myös vuosia jatkunut selkeä tarve siitä, että esimerkiksi homekoulujen ongelma pitäisi pystyä ratkaisemaan. Evo-rahat, erityisvaltionosuudet, ovat tärkeä asia. Yksityisteiden rahoituksesta ja sen ontumisesta olemme täällä puhuneet vuosia.

Lasten- ja nuorisopsykiatrian huono tilanne Suomessa on ollut lukuisia kertoja täysistunnoissa ja kyselytunneilla esillä tässä salissa. Siitä on myös nyt paikalla olevalle ministerille osoitettu moniaita kysymyksiä, ja siitä myös Eduskunnan oikeusasiamiehen toimisto on monta kertaa huomauttanut ja apulaisoikeusasiamies omassa kertomuksessaan siihen viitannut. Nämä ovat siis hyvin vakavia asioita, joita on voitu pieneltä osin auttaa nyt tämän budjetin käsittelyn yhteydessä. Tähän, onneksi, on löytynyt valmiutta eduskuntaryhmissä.

Ympäristön puolelta voidaan todeta, että ne rahasummat ovat varsin pieniä, jotka ovat tulleet mukaan neuvottelutulokseen. Kuitenkin pienuudestaan huolimatta niillä on merkitystä. Esimerkiksi saimaannorpan suojeluun 500 000 markkaa — tilanne on ollut uhkaava. Tämä 500 000 markkaa ei tietenkään kovin pitkälle kanna, mutta auttaa pieneltä omalta osaltaan. Saimaannorpan suojelun tehostaminen on mainittu myös Lipposen toisen hallituksen hallitusohjelmassa. Järjestöavustuksia ympäristöjärjestöille 1,5 miljoonaa markkaa — hyvin perusteltu asia, kun tiedämme, että esimerkiksi ympäristönsuojelulaki tulee voimaan vuoden alusta, ja kun tiedämme, että myös siitä informointi on erityisen tärkeä asia. Edelleen ympäristötyöhön 6 miljoonaa markkaa on tärkeä, vaikka se pieneni siitä 10 miljoonasta markasta, mitä valtiovarainvaliokunnassa alun pitäen oli aika pitkälle kaavailtu, mutta tuokin 60 prosenttia siitä, mikä jäi jäljelle, on perusteltu.

Kuntien tilanne ei yleensä ole helppo. Ne, jotka täällä puhuvat eriytymiskehityksestä, niin kuin ed. Pekkarinen, ovat aivan oikeassa. Näin tapahtuu. Seurakuntien tilanne lienee myös tavallaan saman tyyppinen sikäli, että meillä lienee hyvin erilaisia seurakuntia, myös taloudellisen aseman suhteen. Ja se, mikä täällä on tullut usein esille, kunnia seurakunnille siitä, että ne todella sosiaalisessa diakoniatyössään ovat aktivoituneet, laajentaneet sitä, monipuolistaneet, tulleet uudella tavalla mukaan ja ovat olleet omanatuntona tässä maassa, kuten muun muassa piispojen kannanotot osoittavat, on tietysti hieno asia, ja sitä ei pitäisi tietenkään vaikeuttaa. Mutta kuten sanoin, on varsin monenlaisia seurakuntia myös taloudellisesti.

Eriytymiskehitystä tapahtuu siis etenkin itäisessä ja pohjoisessa Suomessa, mutta myös sellaisilla alueilla kuin Kymenlaakso ja Satakunta, tyypillisillä vanhoilla teollisuusalueilla. Lopuksi on syytä todeta, että eriytymiskehitys voidaan katkaista vain selkeällä kuntien, Kuntaliiton ja valtiovallan sopimuksella, jossa tuetaan kuntien asemaa niin, että ne pystyvät toteuttamaan niille lakisääteisesti ja muutenkin osoitetut palvelut ja niiden tuottamisen.

[14] **Lauri Kähkönen /sd:** Arvoisa puhemies! Jo silloin, kun yhteisöverouudistus toteutettiin, siinä hyötyivät niin sanotut taloudellisesti vahvat kunnat, eli voittajat voittivat ja häviäjät jäivät miinukselle. Nyt tänä vuonna yhteisöveron kuntien ja valtion jako-osuutta ollaan tosiaan toisen kerran jo muuttamassa, niin kuin täällä puheenvuoroissa on todettu. Ennen kaikkea tässä muutoksessa, totta kai, ovat menettämässä kaikki kunnat, mutta erityisen kipeästi se koskee niitä kuntia, joiden talous ei ole hyvässä kunnossa.

Talouden heikkouteen vaikuttaa muun muassa, jos ajattelen omaa maakuntaani Pohjois-Karjalaa, tietysti se, että monet kunnat ovat muuttotappiokuntia ja sitä kautta myös verotulokehitys on laskeva. Kun tavallaan valtion hyväksi kunnilta siirretään yhteisöverotuottoja, niin sillä murennetaan kuntakentän tulopohjaa voimakkaasti. Toisaalta myös harkinnanvaraiset rahoitusavustukset eivät ole riittäviä. Eilen muistaakseni tiedotusvälineissä todettiin, että ne kohdentuvat vuodesta toiseen vielä samoille kunnille, vaikka ne on tietyllä tavalla tarkoitettu tietysti väliaikaisiksi avustuksiksi, joilla hoidetaan asioita kuntoon. Nyt toivoisi, että määrärahat olisivat isommat.

Tätä kautta kuntakentässä edelleen voimakkaasti kunnat eriytyvät taloudellisesti. Onkin

syytä kysyä, kun taloudelliset ongelmat jatkuvat näissä kunnissa, miten selvinnevät ne hiukan yli 200 kuntaa, joilla on kumuloituvaa alijäämää jo vuosilta 97 ja 98. Myönnän kyllä sen myös, että vielä voimakkaammin esitys on leikkaamassa seurakuntien tuloja. Mutta ennen kaikkea omalta kohdaltani näen, että kun toiseen kertaan vielä kuntakentän ja erityisesti, todella niin kuin aiemmin totesin, taloudellisesti heikommassa asemassa olevien kuntien asemaa ollaan huonontamassa, sitä en voi hyväksyä, vaikka esitys on tarkoitettu yhdeksi vuodeksi. Toisaalta mietinnössä on opposition esittämänä osa sellaista, mitä en allekirjoita, esimerkiksi pääomaveron korotus. Vaikka esityksellä ollaan rahoittamassa todella hyviä ja tähdellisiä kohteita, niin kuin täällä on todettu, eli lasten ja nuorten psykiatrisen hoidon turvaamista, erikoissairaanhoitoa, homekouluja jne., en todella hyväksy esitystä.

15 **Matti Saarinen /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ed. Kähkösen puheenvuoron johdosta haluan vastata hänelle siitä näkökulmasta, että kun valtiovarainvaliokunnan verojaosto haki katetta eduskunnan budjettimuutoksille, alkuperäinen ajattelutapa oli vähän toisenlainen. Niin kuin me, hyvät edustajakollegat, tiedämme, tähän jouduttiin ryhmyrikierroksen kautta. Tässä ikään kuin eduskunnalle myös tarjoillaan kaikkein happamin tapa eduskunnan budjettilisäysten kattamiseksi eli joudutaan menemään seurakuntien ja kuntien kukkarolle. Tämä ei tietenkään maistu hyvälle. Olisi ollut, niin kuin politiikassa aina on, muitakin vaihtoehtoja. Tämän kanssa nyt vain täytyy tulla toimeen ja todeta, että näinkin sen voi hoitaa, mutta muitakin vaihtoehtoja olisi ollut.

16 **Anu Vehviläinen /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Kähkönen puhui monelta osin erittäin oikein ja opposition kanssa samoilla linjoilla vaikutuksista, mitä yhteisöveron muutos aiheuttaa kunnissa ja seurakunnissa. Mutta hän varmaan sanoi väärin päin, kun hän väitti puheenvuorossaan, että oppositio ajaisi pääomaveron korotusta. Se ei kyllä pidä paikkaansa.

17 **Lauri Kähkönen /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todella asetin sanani huonosti. Juuri päinvastoin oli tarkoitus sanoa.

18 **Osmo Puhakka /kesk:** Arvoisa puhemies! 100 miljoonaa kirkolta on paljon rahaa, mutta se on äärimmäisen paljon, kun katsotaan, mistä se on poissa. Ed. Tiusanen kertoi ihan perustellusti ja ansiokkaasti, että kirkko on monella tapaa kunnallisen sosiaalityön jatke. 90-luvulla kirkko onkin ollut perustamassa olosuhteiden pakosta velkaneuvontaa, samaten on aloittanut katutyön syrjäytyneiden huumenuorten keskuudessa sekä myös aloittanut varsin ansiokkaasti ja yleisen arvostuksen saaneena työttömien toiminnan.

Olennainen asia on nyt, että tuo 100 miljoonaa kohdentuu niiden tietojen mukaan, mitkä kirkon kentältä ovat, nimenomaan niihin leikkauksiin perusteilla olleisiin diakoniatyöntekijöiden virkoihin, eli ei niin kuin ed. Pulliainen totesi, että olemassa oleviin virkoihin vaan niihin, joita oli ajateltu ensi vuonna, vuonna 2000, talousarvion puitteissa perustettavaksi. Kun nämä leikkaukset todetaan kautta koko kirkon kentän, nimenomaan ne kohdistuvat syrjäytyneisiin ja vähäväkisiin. Se on tässä salissa myös meidän itse kunkin äärimmäisen terveellistä tiedostaa.

19 **Lauri Kähkönen /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vielä ed. Saariselle, että todella oma kritiikkini — haluan vielä tähdentää — kohdentuu juuri näiden kohteiden rahoitukseen. Todella lista on hyvä, mutta rahoitustapa on sellainen, jota en ole hyväksymässä.

20 **Bjarne Kallis /skl:** Arvoisa herra puhemies! Ensin pieni kommentti ed. Kähköselle. Koko oppositio ei vastusta pääomaveron korottamista. Kristillinen liitto kannattaa sitä. Se esiintyy myöskin meidän vaihtoehtobudjetissamme.

Toteaisin, että ainakin kristillinen liitto olisi hyväksynyt hallituksen esityksen, vaikkakin käydään kuntien kukkarolla, käydään myöskin seurakuntien kukkarolla. Hallituksen esityksessä esitetään jako-osuuksien muutosta niin, että kuntien osuus putoaa 40:stä 37,25:een ja kirkon 2:sta 1,93:een. Emme me tätä vastusta. Me hyväksymme sen. Me hyväksymme sen sen takia, että hallituksen budjetti pohjautuu tähän, kunnissa on tehty omat budjetit tältä pohjalta, seurakunnat ovat tehneet omat budjettinsa tältä pohjalta.

Mutta sitä me emme missään nimessä hyväksy, että myöhemmin lähdetään muuttamaan — ikään kuin sopimuksen rikkominen. Sovitaan syksyllä, että tämä on teidän osuutenne, tämä on teidän osuutenne ja tämä on meidän osuutemme.

Kun muut ovat tehneet budjettinsa, sitten yhtäkkiä otetaan niiltä pois. Ajatelkaa, jos tuo valta olisi toisella osapuolella ja se olisi ottanut valtiolta pois. Huuto olisi ollut melkoinen. Sopimuksissa täytyy pysyä.

Kun on todettu, että yhteisövero on niin paljon kasvanut, se pitää paikkansa. Mutta nyt esimerkiksi seurakuntien tulotaso pudotetaan sille tasolle, missä se oli vuonna 96, eli aika lailla. Tämä tuottaa ilman muuta vaikeuksia.

Herra puhemies! Kun nyt lisäleikkausta vastustamme, se johtuu osittain siitä, että meillä on parempi vaihtoehto tälle, miten rahoitetaan niitä menoja, mistä ryhmäpuheenjohtajat ja hallituspuolueiden ryhmät olivat sopineet. Ne olivat sopineet varsin tärkeistä menolisäyksistä. Emme me niitä vastusta. Me hyväksymme ne, mutta me katsomme, että tulisi hakea rahoitusta muualta. Me olemme tässä salissa esittäneet, että nostetaan tupakkaveroa siten, että savukkeiden hinta nousee 5 pennillä. Se antaa 250 miljoonaa, ja sillä tavoin on hyvät kohteet rahoitettu. Minä toivoisin, että hallitusryhmät moittisivat kristillisen liiton esitystä huonoksi vaihtoehdoksi, esittäisivät, minkä takia on huonompi vaihtoehto korottaa savukkeiden hintaa 5 pennillä kuin käydä kuntien ja seurakuntien kukkarolla. Jos esitätte hyviä perusteluja, minkä takia teidän esityksenne on parempi, ja niin vakuuttavia perusteluja, niin luovumme omistamme.

Mutta ainakin toistaiseksi olen täysin vakuuttunut siitä, että kaikkien osapuolten mielestä ja taholta olisi ollut parempi hakea sellaista ratkaisua, mitä me esitimme. Mutta demokratiaan ja parlamentarismiin kuuluu, että hallitus tekee omat esityksensä, oppositio omat vaihtoehtoesityksensä ja sali ratkaisee ja kansa saa myös lausua mielipiteensä, enkä minä ole vielä tavannut tämän salin ulkopuolelta kovin monta, jotka olisivat hallituksen esityksen kannalla ja pitäisivät sitä parempana kuin kristillisen liiton vaihtoehtoa.

Herra puhemies! Vielä yhteen asiaan. Olen huomannut, että aika paljon on keskusteluissa puututtu myös siihen, kun uskonnollinen yhdyskunta joutuu maksamaan omasta liiketoiminnastaan veroa toiselle uskonnolliselle yhdyskunnalle. Esimerkiksi jos vapaaseurakunta harjoittaa kirjapainotyötä, saa siitä tulosta, se maksaa kirkollisveroa tai yhteisöveroa toiselle uskonnolliselle yhdyskunnalle. Tätä pidetään suurena epäkohtana. Siitä on tehty monta kirjallista kysymystä; ihan viikko sitten tehtiin kirjallinen kysymys ja pahoiteltiin sitä.

Paras mahdollisuus mielestämme olisi se, että opetusministeriö jakaisi vapaille seurakunnille sen osuuden, minkä ne maksavat yhteisöverona toiselle uskonnolliselle yhdyskunnalle, eli noin 6 miljoonaa markkaa. Olemme esittäneet ponnen, joka velvoittaisi hallitusta selvittämään, miten tämä epäkohta voitaisiin poistaa. Tietenkin edellytän, että ne, jotka nyt ovat niin voimakkaasti asiasta puhuneet, myös äänestyskäyttäytymisellään osoittavat, että he ovat todella sitä mieltä, ja äänestävät meidän pontemme puolesta.

Ed. Puisto merkitään läsnä olevaksi.

Puhetta on ryhtynyt johtamaan ensimmäinen varapuhemies Anttila.

---

21 **Ossi Korteniemi /kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Yhteisöveron jakoperusteiden muuttaminen kesken budjettikäsittelyn oli minusta väärä toimenpide. Hallitus on sopinut niin kuntien kuin kirkonkin kanssa tietyistä yhteisövero-osuuksista ennen budjetin julkistamista. Nyt tehty sopimus kuitenkin mitätöidään ja niin kunnille kuin seurakunnillekin tulevaa yhteisövero-osuutta pienennetään valtion menojen kattamiseksi. Valtio osoittautuu näin jälleen huonoksi sopimuskumppaniksi. En voi hyväksyä sellaista perustetta, että kunnilta ja seurakunnilta voidaan ottaa, koska niiden yhteisövero-osuus on kasvanut. Onhan valtionkin osuus kasvanut koko ajan samassa suhteessa ja määrällisesti paljon enemmän, koska valtio saa yhteisöverosta suurimman osuuden.

Tässä salissa kenellekään ei ole uutinen se, että hyvin monet kunnat ovat suurissa taloudellisissa vaikeuksissa. Meillä on paljon sellaisia kuntia, jotka eivät pysty enää selviämään kunnialla kaikista niistä velvoitteista, jotka niille on lainsäädännöllä annettu. Tämä näkyy niin terveydenhuollon kuin sosiaali- ja koulutoimen puolella. Ei sekään riitä perusteeksi, että yhteisövero-osuudesta saavat eniten rikkaat ja hyvinvoivat kunnat. Tietysti ne epäkohdat, mitä yhteisöveron jakautumisessa eri kuntien kesken on, on syytä korjata.

Mutta tosiasia on, että nyt leikataan myös jopa sadoilta sellaisilta kunnilta, jotka tarvitsisivat välttämättä jokaisen markan, joka niille olisi tullut ilman nyt tehtyä muutosesitystä. Muutoshan leikkaa aikaisemmin tehtyjen leikkausten lisäksi kunnilta noin 250 miljoonaa markkaa.

Kirkon ja seurakuntien saamaa yhteisövero-osuutta on leikattu pääministeri Lipposen hallituksen aikana moneen kertaan. Nyt ehdotetaan lisäleikkausta, joka pudottaa kirkon yhteisövero-osuuden 1,63 prosenttiin. Määrällisesti tämä merkitsee noin 100 miljoonan markan lisäleikkausta. Pidän tätä täysin vääränä toimenpiteenä.

Kirkon saama yhteisövero-osuus perustuu siihen, että kirkko suorittaa monia tärkeitä yhteiskunnallisia tehtäviä, jotka siirtyisivät automaattisesti valtiolle ja kunnille, jos kirkko joutuisi luopumaan niistä. Näiden tehtävien arvoksi on laskettu jopa 1,5 miljardia, eli se on jopa lähes kolminkertainen määrä siihen nähden, mitä kirkon saama yhteisövero-osuus on ollut. Näihin yhteiskunnallisiin tehtäviin voidaan lukea muun muassa seuraavat tehtävät ja työmuodot, joista kirkko ja seurakunta vastaavat omalta osaltaan: lapsi- ja nuorisotyö, sosiaalinen palvelutyö, hautausmaiden ylläpito, väestökirjanpitotehtävät, historiallisten rakennusten ylläpito, kirkon ulkosuomalaistyö ja laaja kansainvälinen avustustoiminta. Kun kirkon saamaa yhteisöveroa ajetaan alas kaiken aikaa, tästä seuraa, että kirkon mahdollisuudet vastata näistä tehtävistä heikkenevät ratkaisevasti. Tämä on minusta suuri tappio koko yhteiskunnan kannalta.

Yhteisöveron leikkauksella on suora vaikutus myös paikallisseurakuntiin, koska myös niiden tulopohja heikkenee. Tässä on myös sellainen näkökohta, että Kirkon keskusrahaston mahdollisuudet tukea köyhiä seurakuntia heikkenevät yhteisöveron leikkauksen takia. Kirkolliskokous on hyväksynyt jo kirkon ensi vuoden budjetin, ja siinä on varattu tietty osuus köyhien seurakuntien avustamiseen. Nyt on valitettavasti uhkana, että avustussummat pienenevät ja tätä kautta erityisesti pienten ja köyhien seurakuntien toimintamahdollisuudet tulevat heikkenemään.

Kiinnitän huomiota myös siihen, että yhteisövero-osuuden leikkaukset vaikuttavat myös siihen, että verorasitus siirtyy enemmän niin kunnissa kuin seurakunnissakin fyysisten henkilöiden vastuulle. Siitähän kertovat kuntien suorittamat veroprosenttien korotuksetkin. Ihmettelen, että hallituspuolueet suosivat tällaista kehitystä.

Arvoisa rouva puhemies! En voi hyväksyä edellä esittämistäni syistä kuntien ja kirkon saaman yhteisöveron leikkaamista. Kannatan siksi lain hylkäämistä.

22 **Leea Hiltunen /skl:** Arvoisa rouva puhemies! Eduskunnan budjettimuutoksille on haettu todella katetta nyt aivan väärästä paikasta, enkä voi hyväksyä niitä leikkauksia, jotka kohdistuvat kuntiin. Ne ovat kohtuuttomat, 250 miljoonaa, ja myös seurakunnille kirkolle kohdennettu 100 miljoonaa on täysin kohtuuton, varsinkin kun täällä on selkeästi tullut esille, että olisi ollut vaihtoehtoja. Tätä katetta olisi ollut mahdollista hakea jostain muualta. Ed. Kallis toi esille kristillisen liiton vaihtoehdot, joiden avulla olisi ollut mahdollisuus löytää aivan toisenlaiset ratkaisut.

Me tiedämme tänä päivänä, että seurakunnat todella joutuvat elämään ihmisten arjen keskellä, eli diakoniatyön tarpeet nousevat esille aivan ilman ennakkosuunnitelmia, erityisesti nuorisotyö, vaikeuksissa olevien lasten ja nuorten auttaminen, ruokapankkien hoitaminen, velkasaneerauksessa olevien ihmisten ja perheiden auttaminen jne. eli yhteiskunnalliset tehtävät. Minä olen ymmärtänyt, että tämä 150 000 markkaa on sellainen raha, joka varmasti kohdentuu juuri tähän yhteiskunnalliseen tehtävään.

Tapasimme jokin aika sitten arkkipiispa Paarman, ja kun tästä asiasta keskusteltiin, hän selkeästi toi esille huolensa, että leikkaukset kohdistuvat nimenomaan tähän tehtäväalueeseen. Ajattelen myös niin, että tuskin seurakunnat ovat perustaneet näitä virkoja ja tehtäviä tämän yhteisöveron tuoton perusteella, vaan ennen kaikkea yhteiskunnallisen tehtävän ja tarpeen perusteella. Näin lyhyellä ajalla tehty muutos, sopimuksesta poikkeaminen, ei ole oikein, ja toivon, että tähän vielä tässä salissa saadaan aikaiseksi muutos. Näen niin, että seurakunnat joutuvat sellaisen tilanteen eteen, että nyt loppujen lopuksi ne työt tulevat kuntien tehtäväksi.

23 **Ulla Juurola /sd:** Arvoisa puhemies! Yhteisöverojen jako-osuudet valtion, kuntien ja kirkon välillä ovat tärkeä asia. Ne ovat tärkeä asia siitä huolimatta, että yhteisövero ei jakaudu tasaisesti esimerkiksi kuntien kesken, vaikka otetaan huomioon myös verontasausjärjestelmä.

Kuten ed. Kantalainen totesi, kirkon edustajan asiantuntijakuulemisessa verojaostossa tuli ilmi, että tämä 100 miljoonan markan leikkaus

kirkon yhteisöverosta ei kuitenkaan ole niin dramaattinen kuin siitä voisi heti päätellä, koska kirkon yhteisöverokertymä on ollut merkittävä ja tulee olemaan myös jatkossa merkittävä. Vaikka kuntapuolelta on leikattu yhteisöveroa aikaisemminkin, niin kirkon osaltahan edellinen leikkaus korvautui sillä, että sotumaksuja muutettiin eikä leikkausta varsinaisesti tullut. Tämä ehkä on hyvä muistaa tätä kohtaa arvioitaessa.

Minun on kuitenkin ollut äärimmäisen vaikea hyväksyä sitä, että tässä vaiheessa vielä kunnilta ja kuntien yhteisöveroista leikattiin 250 miljoonaa markkaa. Hallituksen esityshän jo muutti tätä valtion ja kuntien jako-osuutta minun mielestäni aivan tarpeeksi, ja lisäleikkaus tässä yhteydessä tosiaankin on ollut erityisen hankalaa ainakin minulle hyväksyä. Se on erityisen hankalaa siksi, että kuntien talouden, niin kuin hallitusohjelmassakin todetaan, pitäisi olla pitkäjänteisesti suunniteltua ja kuntien ja valtion välisten suhteiden pitäisi olla pitkäjänteisesti hallinnassa. Nythän tämä viimeinen leikkaus tehdään aikana, jolloin kunnat ovat jo ehtineet talousarvionsa tehdä. Tämähän ei varsin merkittävä muutos ole, mutta minusta se on aika periaatteellinen.

Toinen asia, jota on ollut vaikea hyväksyä, on se, että Kuntaliittoa ja kuntien edustusta tässä vaiheessa ei ole ehditty kuulla lainkaan.

Kolmanneksi vielä toteaisin, että kun perusteena on käytetty muun muassa Posti—Leoniatulojen tuottojen lisäystä kunnille, niin on aika vaarallinen reitti sekin, että yhteisöveroa kuntien kannalta ruvettaisiin arvioimaan sen mukaan, miten yksittäisillä yrityksillä Suomessa menee.

Minusta on hyvä, että hallitus on asettanut selvitysmiehen selvittämään kuntien tilannetta ja taloutta, ja toivon, että tässä selvityksessä tulisivat esille erityisesti kuntien taloudelliset erot. Pidän sitä erityisen tärkeänä, koska itsekin tulen alueelta, jolla joudutaan tuottamaan palvelut oikeastaan kaikkein vähimmillä varoilla koko Suomenmaassa, kun lasketaan valtionosuudet ja verotuotot yhteen ja asukasta kohden katsotaan. Siinä suhteessa on erityisen tärkeää jälleen kerran käydä koko tämä järjestelmä kokonaisuudessaan läpi ja katsoa, miten se kohtelee eri kuntia.

Kuntataloutta ei koskaan voida arvioida pelkästään taseen viivan alle jäävällä summalla, koska tosiaankin jokainen alue, jokainen kunta on hiukan erilainen ja kokonaisjärjestelmien pitäisi olla sen laatuisia, että peruspalvelut ovat mahdollisia kaikissa kunnissa.

[24] **Bjarne Kallis /skl** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On tyydytyksellä todettava, että ed. Juurola moittii tätä ratkaisua, ja ymmärsin, että hän moittii sitä lähinnä sen takia, että kunnat joutuvat tämän johdosta suuriin vaikeuksiin. Ed. Juurola mainitsi, että syksyllä tehtiin jo hallituksen varsinaisessa esityksessä leikkaus niin kuntien kuin seurakuntien jako-osuuksiin.

Mutta mitä tulee siihen, mitä ed. Juurola sanoi kirkon edustajasta, kun hän oli asiantuntijana valiokunnassa, on myönnettävä, että hän esitti, että kirkko olisi valmis eräänlaiseen kompromissiin, niin että leikattaisiin se, mitä tulee ylimääräistä, mutta sitä, mitä seurakunnat joutuvat todella kärsimään, ei otettaisi niiltä pois. Se käy myöskin ilmi vastalauseesta. Kirkon menetys on noin 40—60 miljoonaa markkaa, ja se on kyllä kirkolle erittäin suuri summa.

Kun ed. Juurola moittii tätä ratkaisua, muistutan nyt vielä kerran, että on vaihtoehto olemassa, ja se vaihtoehto on pysyä siinä sopimuksessa, jonka valtio oli kuntien ja seurakuntien kanssa tehnyt, ja hyväksyä hallituksen esitys siinä muodossa kuin sitä esitettiin ja hakea rahoitusta vaikkapa siitä tupakkaverosta, joka on varsin hyvä rahoitusmuoto.

[25] **Anu Vehviläinen /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Juurola, sanoitte hetki sitten, ettette voi hyväksyä kuntiin kohdistuvaa viimeistä yhteisöveron leikkausta, ja siitä olen samaa mieltä, mutta ette arvostellut enää ollenkaan seurakuntiin kohdistuvaa 100 miljoonan markan leikkausta. Mielestäni sekä seurakunnat että kunnat ovat täysin samassa tilanteessa tässä vaiheessa. Kun molemmilla tahoilla on hyväksytty ensi vuodelle jo budjetit, tämähän tulee takajättöisesti molempien osalta, ei pelkästään kuntien osalta.

Kun olen kuunnellut sekä ed. Juurolan että monien muiden hallituspuolueiden, erityisesti vasemmalta puolelta tulevien, kansanedustajien puheita, monelle tuntuu tuottavan tuskaa hyväksyä yhteisöveron jako-osuuksien muutoksia. On vähän selittelyn makua. Hetken päästä äänestämme tästä asiasta. Keskustalla on tässä asiassa vastalause. Tulkaa mukaan äänestämään keskustan riveissä, jolloin voitte osoittaa myös teoin, ei pelkästään sanoin, että vastustatte näitä yhteisöverosuuksien muutoksia.

26 **Osmo Puhakka /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On aivan helppo yhtyä ed. Juurolan kantaan siitä, että Kirkkohallituksen jäsen toki voi näin sanoa. Kentällä nimittäin usein Kirkkohallitukseen käy Raamatun sana, että niin korkealla kuin taivas on maasta, niin kaukana Kirkkohallitus on paikallisseurakunnasta.

Todellisuus nimittäin on se, että Kirkkohallitus jyvittää tämän 100 miljoonan leikkauksen suoraan joko Keskusrahaston kautta kirkon avustuksiin eli juuri niihin köyhiin seurakuntiin, joihin ed. Korteniemi viittasi, tai suoraan leikkauksena seurakuntiin, mikä "parhaimmillaan" seurakuntaa kohti on noin 600 000 markkaa, mikä totta totisesti sattuu nimenomaan mahdollisiin virkojen vahvistuksiin ja nimenomaan diakoniatyöhön. Esittäisinkin, että joskus valiokunta voisi kuunnella paikallisseurakuntien talousjohtajia ja vastuunkantajia asiantuntijoina paljon mieluummin kuin Kirkkohallitusta.

27 **Ulla Juurola /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oikeastaan ainoastaan sen haluan todeta, että kuitenkin ne leikkaukset, jotka on viime vuosina kuntiin kohdistettu, ovat olleet aivan eri luokkaa kuin kirkkoon päin. Siinä suhteessa, jos taloutta pitää tasapainottaa, tämäkin on yksi mahdollisuus.

28 **Osmo Puhakka /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On aivan totta, että kirkkoon ei ole kohdistunut niin rajuja leikkauksia markkamääräisesti kuin kuntiin. Mutta haluan muistuttaa, että paikallisseurakuntien keskivertoveroäyrin hinta on 1,5 penniä. Se totta totisesti tuntuu.

Haluan muistuttaa vielä, että seurakuntiin on kohdistumassa aivan uusi työpaine ja toimintamuodon paine, koska monet kunnat nojaavat seurakuntiin suunnitellessaan esiopetusta ja ostaessaan esiopetusta nimenomaan seurakunnilta, jotka ovat nyt kokonaan uudessa valossa ja uudessa taloudellisessa tilanteessa tämän leikkauksen perusteella.

29 **Bjarne Kallis /skl** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Toteaisin ed. Juurolan väitteeseen, että kirkon osuus on puolittunut muutamassa vuodessa. Siitä ei ole pitkä aika, kun se oli yli 3 prosenttia. Nyt valiokunnan mietinnön mukaan se olisi 1,63 prosenttia eli puolittunut muutamassa vuodessa suhteellisesti. Kirkko on kyllä kärsinyt eniten markkamääräisesti, kunnat tietenkin enemmän.

30 **Ismo Seivästö /skl:** Arvoisa puhemies! Suomalaisessa yhteiskunnassa on 90-luvulla tapahtunut sellaista kehitystä, että moni yksilö ja perhe on ajautunut köyhyysrajan tuntumaan tai sen alapuolelle. Monin paikoin nämä ihmiset ovat sitten, kun yhteiskunnan turvaverkot ovat osittain pettäneet, joutuneet turvautumaan seurakunnan ja diakoniatyön apuun. Joulu lähestyy, ja tästä todellisuudesta meitä muistuttavat kohta katukuvaan tulevat Pelastusarmeijan joulupadat, muistuttavat siitä, että seurakunnat ja muut hengelliset yhteisöt järjestävät aterioita työttömille, kodittomille jne., eli seurakuntien välityksellä yritetään välittää joulumieltä näille ihmisille, joille tämä yhteiskunta on osittain kääntänyt selkänsä.

Tämä ratkaisu, josta tänään äänestämme, mikäli se menee tässä muodossa läpi kuin on esitetty, ei oikein ole hyvä joululahja näille ihmisille, jotka vapaaehtoisesti puurtavat niitten lähimmäistemme hyväksi, jotka elävät hyvin hankalissa olosuhteissa. Toivoisin, että tulevaisuudessa niistä sopimuksista, joita valtiovalta tekee niin kuntien kuin seurakuntienkin kanssa, pidettäisiin hieman pidempään kiinni. Tänäänkin on täältä salista muutamia edustajia poissa sen takia, että on budjettikokouksia, ja nämä ratkaisut vaikuttavat heidänkin päätöksiinsä.

31 **Esa Lahtela /sd:** Arvoisa rouva puhemies! Seurakunnat tekevät arvokasta työtä suomalaisessa yhteiskunnassa, sitä ei käy kiistäminen. Mutta on hyvä muistuttaa mieliin sekin, onko se semmoinen instituutio, josta tavallaan nyt tänäkin iltana tässä puhutaan. Olisi hyvä muistaa se lähtökohta, mistä kristillinen usko on lähtenyt, ja alkuseurakunnasta. Siellä nimittäin ei hyvin isoja linnakkeita ja rakennelmia ollut, vaan tärkeintä oli se, miten lähimmäistä kohdeltiin ja miten pyrittiin auttamaan hyvinkin köyhissä olosuhteissa. Siellä ei ollut komeita kupoleita eikä prameutta, vaan tärkeä on se usko, mikä siinä pitää muistaa.

Sen takia minusta aina tuntuu siltä, jotta tässä puhutaan enemmän kulisseista ja instituutioista ja rakenteista, joita halutaan tietysti pönkittää ja joilla tietysti suomalaisessa yhteiskunnassa on hyvinkin pitkät perinteet, jotka ovat muotoutu-

neet siinä mielessä, että on olemassa valtionkirkot. Sen takia pitäisi miettiä sitä jatkossa, eikö jossakin vaiheessa pitäisi se napanuora myös katkaista siten, jotta meillä olisi itsenäiset kirkkokunnat, joilla olisi oma rahankeruuoikeus ja jotka toimisivat erillään valtiosta.

Nythän kirkko on aika maallistunut sinällään, koska eduskunnassa on ihmisiä, jotka eivät kuulu mihinkään kirkkokuntiin, mutta päättävät semmoisista asioista, mitkä koskevat kirkkoja ja niitä uskontoja, mitkä on kansankirkoksi lueteltu. Siinä mielessä tässä olisi isompi pohdinnan paikka, joka ei kuulu tähän sinällään, mutta tähän jako-osuuden muutokseen kylläkin.

Sen verran vielä kirkon osuudesta voi todeta, että itse olen läheltä sitä seurannut. Sinällään en ole hallinnossa mukana, mutta olen luterilaisen seurakunnan jäsen ja omat kantani tuonut julki, että ei välttämättä tarvitse niitä mahtavia leirikeskuksia rakentaa, jotka ovat vajaakäytöllä, ja tehdä niistä miljoonien bunkkereita ja seurakuntakeskuksia, kun asiat voitaisiin hoitaa huomattavasti kevyemminkin, vaan uhrattaisiin enemmän juuri työttömien auttamiseen, niiden yksinäisten ihmisten auttamiseen ja siihen työhön, mikä on semmoista, että sitä tehdään puhumalla ja kädestä kiinni pitämällä ja auttamalla. Minusta se on tärkeätä työtä. Vaikka siihen rahaakin tarvitaan, siihen tarvitaan hyvää tahtoa, siihen tarvitaan vapaaehtoistyötä myös. Ei siihen tarvitse olla monen kymmenentuhannen markan kirkkoherran palkkaa, jotta sitä pystyy hoitamaan, vaan minusta pitää olla semmoista työtä, mikä lähtee aidosti seurakuntalaisista ja siitä yhteisöstä. Tämä ei ollut uskonnollinen valistustilaisuus, vaan siirryn maallisempaan puoleen.

Täällä on puhuttu sillä tavalla, ikään kuin kaikki kunnat olisivat samanlaisia, kaikki ovat kurjassa asemassa. Siihen yritän tässä puheessa juuri paneutuakin. Sehän ei pidä paikkaansa. Jotkin kunnat voivat paremmin. Kuvitellaan sellainen tilanne, jotta nyt muutettaisiin yhteisöveron jako-osuutta reilusti plussamerkkiseksi sillä tavalla, että jaetaan kaksi kertaa enemmän kuin nyt jaetaan kunnille. Mistä takaatte sen, jotta kunnassa hoidettaisiin vanhukset sen paremmin, tai mistä takaatte sen, jotta siellä lastenhoito olisi kunnossa, siellä A-klinikkatoiminta hoidettaisiin mallikelpoisesti tai sairaat hoidettaisiin sen paremmin kuin nyt? Kunnat ovat erilaisia, ne ovat hyvin erilaisia poliittiselta ilmastoltaan, ja erinäköiset tahdonmuodostukset syntyvät valtuustossa ja hallituksessa ja lautakunnissa.

Sen takia sen verran vanhakantainen olen näissä ajatuksissa, että olisin menossa jopa enemmän korvamerkattuihin asioihin, jolloin ne perustarpeet, mitkä ovat olemassa määrättyine normituksineen, pitäisi kunnan hoitaa mallikelpoisesti. Ennen oli aika tiukka valvonta valtion toimesta. Näiden piti olla kunnossa. Nyt on menty siihen, että annetaan isoissa köntissä rahat — pienissä kunnissa pienissä köntissä tietysti, ja köyhemmissä kunnissa tuntuu, että ne eivät riitä mihinkään — mutta kuitenkin annetaan köntässä rahat. Silloin välttämättä ei taatakaan sitä, millä tavalla kuntalainen saa sen palvelun, jota tarvitsee siellä.

Minusta kun valtion kukkaroa katsotaan kokonaisuutena ja kuntien yhteiskunnan kukkaroa, joka on periaatteessa sama rahakasa, on ollut jopa oikea suuntaus, niin kuin tässä on tapahtunut, jotta harkinnanvaraisiin avustuksiin on laitettu lisää, niin kuin viime viikolla, kun tapahtuivat ensi vuoden talousarvion tarkistukset, vähän lisättiin harkinnanvaraisiin. Jos siellä on oikeat ihmiset ja oikea herkkyysaste, niin silloin voidaan juuri köyhää kuntaa avustaa parhaiten, voidaan kohdentaa, että tuo kunta on pulassa ja tarvitsee sen takia tässä vähän enemmän mania lisää, jotta voi hoitaa perustehtävänsä.

Sitten on toinen näköala vielä siihen, jotta voi kysyä, onko nyt tämä meidän kuntarakenteemme tässä muodossaan oikea. Jos on muutaman sadan asukkaan kunta, siellä on kunnanjohtaja ja siellä on sosiaalijohtaja ja hätätilassa on kaiken näköistä virkamiestä. Voitaisiinko se hoitaa kuntarajojen yli yhteistyöllä? Ei välttämättä tarvitse kuntaa purkaa. Kuntahan voi olla rauhassa semmoisenaan. Siellähän on rajat piirretty, en tiedä, onko metsää hakattu, että näkyy rajalinjat. Mutta kuitenkin on olemassa määrätyt maantieteelliset rajat, jotka on vedetty aikanaan kirkkoja mukaellen. Mihin kirkko on rakennettu, sen ympärille on muodostunut kunta. Se on hyvin vanha jakoajatus. Ei siellä välttämättä tarvitse kukkoa tunkiolla olla, kunnanjohtajaa, joka päällikkönä jopa joissakin tapauksissa vie useamman veroäyripennin pelkästään palkkakustannuksina.

Sen takia olen nähnyt oikeana sen tilanteen, jotta harkinnanvaraisuutta on lisätty ja sillä näitä asioita on pysytty jollakin tavalla ohjaamaan ja heittämään vähän lisää köyhäinapua, kun on niin isoja eroja olemassa. Sen takia suoraan yhteisö-

veron jako-osuutta, prosentteja, muuttamalla ongelmaa ei poisteta. Se on juuri näin. Kaiken näköisiä väittämiä voi heittää, mutta se menee näinpäin. Sen takia en yhdy siihen kuoroon, joka sanoo, että tämä kaikki on ihan täysin pieleen mennyttä; on siinä jotakin järkeäkin. On eri asia, onko riittävästi rahaa jaossa potissa. Siitä voidaan olla hyvin monta eri mieltä.

Toivon, että jatkossa löytyisi kunnissa sosiaalista omaatuntoa ja köyhimpien puolustajia. Niukoistakin varoista voidaan hoitaa asiat inhimillisesti ja hyvin ja sillä tavalla, jotta kuntalaiset kokevat asian omakseen. Ei välttämättä tehdä kylmiä rakenteita, kuten vähän seurakunnan puolella, niin kuin totesin alussa, ei kunnassakaan niin, että tehdään kylmiä rakenteita, vaan ihminen on tärkeä kuntalaisena.

Yhteisöveron jaossa on se iso ongelma, jotta tässä on kieltämättä käynyt sillä tavalla, jotta hyvinvoivat alueet hyötyvät, ja siellä, missä on vähemmän toimeliaisuutta syystä tai toisesta, laitaalueilla, on kärsitty. Se on tässä ikävä puoli. Sitäkään ei saada tasaprosenteilla jakamalla, vaan sapluunaa pitää täsmentää, millä tavalla toimitaan jatkossa. Tässä saumassa sapluunan teko ei ole mahdollinen. Sen takia minä vihreätä nappia painelen. Toivon mukaan jatkotyössä, kun seuraavina vuosina prosentteja katsellaan, saadaan järkevyyttä sillä tavalla, jotta voidaan köyhiä kuntia auttaa ja saadaan osin jopa porkkanoita siihen, jotta kuntarajojen yli tehtävää yhteistyötä voidaan parantaa. Siihen jopa satsattaisiin varoja, jotta tämmöistä tapahtuisi, ei sillä tavalla, että isketään lenkki kaulaan ja vedetään tiukalle, vaan minusta aina semmoinen tie on parempi, jotta kannustamalla ja porkkanoilla, ei pakottamalla.

32 **Leena Rauhala /skl** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ed. Esa Lahtela toi puheessaan hyvin esille sen, mitä lähimmäistyön pitäisi olla ja mitä kirkkokin tekee. Olen täysin vakuuttunut itse kirkon hallintoelimissä mukana olleena, että niillä rahoilla, joita ollaan leikkaamassa, ei missään tapauksessa ole ollut rakennuksia tarkoitus tehdä, vaan nimenomaan kun nyt leikataan 100 miljoonaa, se vaikuttaa lähimmäistyöhön, työttömien ja nuorten erityisongelmien parissa työskentelevien ihmisten työhön. Sitä työtä ei voida enää tehdä pelkästään sillä, että lähimmäisyyttä on, jos ei ole tiloja, ei ole ihmisiä, jotka siellä liikkuvat.

Aivan samalla tavalla kuin kunnissakin siellä tarvitaan vanhuksille asuntoja, palvelulaitoksia ja nuorisotiloja jne. Seurakunnissa on aivan sama tilanne. Pahoittelen sitä, että jos on sellainen käsitys, että seurakunnissa vain kirkkoja rakennetaan. Siitä ei missään tapauksessa ole kysymys.

33 **Osmo Puhakka /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilmeisesti kymenlaaksolainen näkökulma — viittaan ed. Tiusasen puheenvuoroon siitä, että seurakuntatyö on pitkälti sosiaalityön jatketta, sen täydentäjä — on ehkä hieman realistisempi. Ainakin Kymenlaakson näkökulma kirkon ja seurakunnan työhön on toisenlainen verrattuna äskeiseen ed. E. Lahtelan viittaukseen kulisseihin.

Tuppaa vain olemaan niin, että ne kulissit siirtyvät satojen vuosien takaa. Olen riemumielin kannattamassa ed. E. Lahtelaa, jos Museoviraston viiden arvokkaimman puukirkon luokkaan luokittelema Elimäen kirkko siirtyy valtion kustannettavaksi, ylläpitämäksi ja remontoitavaksi eikä ainoastaan 8 000 hengen taloudellisen panoksen varassa olevaksi. Silloin olen aivan samaa mieltä ed. Lahtelan kanssa.

Toisaalta haluan muistuttaa, että joka päivä meillä työttömät kokoontuvat niissä seurakunnan kulisseiksi väitetyissä tiloissa.

Haluan oikaista ed. E. Lahtelan käsitystä kirkkoherrojen palkkauksesta. Jos ensimmäisen kauden kansanedustajan palkkaluokka on monta kymmentätuhatta, niin se on suunnilleen sama kuin kirkkoherran, eli siihen sitä voi verrata tämän päivän palkkataulukon mukaan.

34 **Ismo Seivästö /skl** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sen verran toteaisin ed. Esa Lahtelalla, että kyllä Suomen evankelisluterilainen kirkko on tällä hetkellä jo hyvin itsenäinen kirkko. Kirkolla on verotusoikeus, jonka verohallinto toteuttaa, ja kirkko maksaa siitä ihan kohtuullisen korvauksen verohallinnolle.

Sen sijaan hieman ihmettelin teidän esittämäänne ajatusta, että seurakunnan diakoniatyöntekijät ja osin myös kuntien sosiaalityöntekijät tekisivät työtä palkatta ja vapaaehtoisesti. Kyllä kai jokainen työntekijä tarvitsee korvauksen työstään elääkseen ja elättääkseen perhettään.

Mitä arvelitte uskosta, en lähde sitä arvioimaan, koska olen siihen väärä henkilö, mutta uskon, että monen työntekijän ja lähimmäistään auttavan ihmisen pohjavire elämässä on usko

joulun evankeliumiin, joulun sanomaan, yhteiskunnalliseen oikeudenmukaisuuteen, tasa-arvoisuuteen ja inhimillisyyteen. Luulen, että aika monella se on sellainen pohjavire, joka kantaa hyvin tärkeissä ja joskus vaikeissa ja raskaissakin tehtävissä, mitä ihmiset kohtaavat. Kyllä tietyt tilat tarvitaan, niin kuin ed. Puhakka totesi. Ei kunnissa ja seurakunnissakaan ihmisiä voida ihan pelkästään teltassa ottaa vastaan.

35 **Esa Lahtela /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ed. Seivästölle voisi todeta, jotta kannattaa lukea pöytäkirjan välityksellä, mitä minä sanoin puhujakorokkeelta. En missään tapauksessa sanonut, että kuntien sosiaalityöntekijöiden pitäisi palkatta toimia, pois se kokonaan, enkä myöskään, että seurakunnan pitäisi tehdä täysin palkatonta työtä, vaan korostin sitä, jotta tarvitaan vapaaehtoistyötä. Kun katsoo herätysliikkeitä, siellä tehdään hirveän paljon vapaaehtoistyötä eikä siellä makseta palkkaa. Minusta sen tyyppistä liikettä pitäisi saada myös kansankirkon piiriin eli sellaista vapaaehtoistyötä, sellaista innokkuutta, joka lähtee sydämestä eikä siitä, että maksetaan kirkollisveroja ja sillä sipuli, jotta on temppu tehty ja käydään joulukirkossa sitten kuuntelemassa saarna. Minusta pitäisi olla sen tyyppistä ajattelua.

Jos edustajat voisivat taata, mutta kun tiedän, että ette voi taata, että tämä 100 miljoonaa menee pelkästään köyhien avustamiseen ja auttamiseen, leipäjonojen lyhentämiseen, niin okei, sitten olen siinä mielelläni mukana. Tiedän, ettei sellaista tahtoa löydy, vaikka kuinka sanoisitte sillä puolella, vaan kyllä se jakautuu hyvin moneen osaan, ja voi olla, että rippeitä siitä jää köyhimmille.

36 **Ismo Seivästö /skl** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sen verran vielä ed. Esa Lahtelalle, että kyllä tällä hetkellä on seurakuntien piirissä tuhansia ja kymmeniätuhansia vapaaehtoisia ihmisiä tekemässä työtä. Mutta sitä työntekijää tarvitaan sitten monesti siihen, että hän organisoi tätä työtä, hän tavallaan johtaa näiden vapaaehtoisten työpanosta. Kyllä minä uskon, että siellä teidänkin seudullanne, ed. Esa Lahtela, löytyy näitä lähimmäisen auttajia, jotka eivät saa siitä palkkaa, korkeintaan jouluna joulutortun ja kahvikupin palkakseen vuoden työstä.

37 **Leea Hiltunen /skl** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluaisin vielä minäkin omalta osaltani todeta, että nyt varmasti tässä on hämärtynyt tämä käsite seurakuntien työstä, kun ed. Esa Lahtela puheenvuorossaan vetosi ja toivoi, että siellä olisi todella vapaaehtoistyöntekijöitä enemmän. Ymmärrän näin, että meillä on tänä päivänä todella paljon eri seurakunnissa vapaaehtoistyöntekijöitä, että se luku varmasti hämmästyttäisi tätä salia, jos se tänne tuotaisiin, miten paljon on vapaaehtoisia ruokapankkien äärillä ja saapasryhmissä, velkasaneeraustoiminnassa ja erityisesti juuri köyhyysryhmissä, joissa autetaan perheitä, ja myös ihan perheristiriitojen korjaamisessa, kun autetaan perheitä selviämään väkivallan keskellä jne.

Kyllä siellä on hyvin pieni se palkkaa saava joukko, mutta siellä tarvitaan se palkkaa saava joukko. Sitten myös vapaaehtoistyö tarvitsee välineitä, ihan aineellista materiaalia, ja siihen ovat erittäin tarpeelliset nämä rahat, mitkä tässä nyt ovat leikkauksen kohteena.

38 **Matti Kangas /vas:** Arvoisa rouva puhemies! Kohteet, joihin nyt haetaan rahaa kuntien kukkarolta ja seurakunnilta, tulevat erittäin kannatettaviin asioihin. Täällä on puhuttu joululahjoista. Lastenpsykiatria saa 70 miljoonan markan joululahjan; tässä varmaan on sellainen ihmisryhmä, joka ei itseään pysty paljon puolustamaan. Samoin valtionosuuksien lisääminen usein kohdistuu erityissairaanhoitoon ja tiemäärärahojen lisäämiseen ym. hyviin kohteisiin. Mutta kohde on väärä, kun mennään kuntien kukkarolle. Tämä vaikeuttaa kuntien selviytymistä.

Vasemmistoliitto esitti, että yksi vaihtoehto olisi ollut siinä, että kun ensi vuoden valtionvelan hoitokulut vähenevät noin 1 miljardilla markalla, niin tästä olisi jo voitu ottaa nämä puuttuvat rahat eikä mennä kuntia rokottamaan. Mutta kuitenkin kyseessä olevat rahat osittain palautuvat takaisin kunnille.

Myönnän sen, että seurakunnat tekevät hyvää sosiaalista työtä, se on ihan oikein. Mutta niin kuin täällä on todettu, seurakuntien tulopohja on viime vuosina laajentunut ja voimakkaasti kasvanut, joten eivät kai seurakunnat nurin mene tästäkään leikkauksesta.

39 **Mauri Salo /kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Kunnat ja seurakunnat ovat puolustuskyvyttö-

miä hallitusta ja eduskuntaa vastaan. Yhteisöveron jakoperusteet, jotka eduskunnassa on päätetty, ja niin myös kunnissa on uskottu, että niiden mukaan vuosi 2000 eletään, ovat kuitenkin kokeneet uuden muutoksen tilanteessa, jossa kunnilla ei ole yksinkertaisesti varaa tinkiä osuudestaan. Seurakuntien osalta 100 miljoonan markan leikkaus tulee vaikuttamaan ilmiselvästi siihen, millä tavalla seurakunta kykenee tarjoamaan palveluita ihmisille tilanteessa, jossa todella on tarvetta enenevässä määrin seurakunnankin palveluille.

Yhteisöverotuotto on kasvanut viime vuosina hyvin, ja se on osaltaan ollut edesauttamassa valtiontalouden tasapainottumista. Suoritettu yhteisöveron jakoperusteiden uudistus ei ole kuitenkaan ollut oikeudenmukainen, koska kunnat ovat hyvin eriarvoisessa asemassa nykyisin perustein. On ihan perusteltua, että hallitus onkin asettanut nyt uuden työryhmän selvittämään taas kertaalleen kuntien asemaa. Toivottavasti Jukka Pekkarisen ryhmä kykenee aukilaskemaan sen ongelmakentän, joka kuntakentässä todellisuudessa on.

Lisäykset, joita eduskuntakäsittelyssä on tullut eri vaiheissa budjettiin, ovat olleet perusteltuja, mutta ne olisi voinut kattaa nimenomaan tulopuolta uudelleenarvioimalla. Meillähän on polttoaineiden arvonlisäverotuotto yksistään noin 500—600 miljoonaa markkaa isompi kuin budjetissa on voitu arvioida. Myöskin valtionyhtiöiden myyntitulot tulevat varmaan ensi vuonnakin näyttelemään jonkin näköistä osaa.

Kuntien harkinnanvaraiseen apuun lisäykset ovat tietenkin tervetulleita, mutta se, että niitä lisätään, on myös hallituksen viesti siitä, että tiedostetaan kuntien eriarvoinen tilanne. Kauniaisten kaupunki, joka ei halunnut nostaa edes kiinteistöveroa, on edelleen 15,5:n veroprosenttikannassa, kun taas jotkut ääripään kunnat ovat nostaneet kaikki veronsa äärimmilleen ja siitä huolimatta jää merkittäviä budjettiaukkoja.

Ed. Esa Lahtela puhui kuntien koosta ja kyvystä hoitaa asioita. Hyvä, ettei hän lainannut pääministerin lausumaa siitä, kuinka kaikki kepulaiset kunnat ovat hyvin ahdistuneita ilmapiiriltään ja sieltä kansalaiset muuttavat pois. Viittaus oli aika lähellä siihen, että ollaan poliittisesti hyvin suppeasti katsovia. Kuntien kyky hoitaa asioita on kiinni siitä, minkälaiset puitteet yhteiskunta niille suo, eikä niinkään siitä, mitkä voimasuhteet siellä kunnissa on. Minä tiedän monta pientä kuntaa, joiden asiat on hoidettu todella mallikkaasti. Kuntaliitoksilla tai kuntien rajojen ylitse tapahtuvaa yhteistyötä lisäämällä ei enää voida sitä kunnan taloutta paremmalle tolalle saattaa.

On vain niin, että jos ei ole teollisia työpaikkoja ja on jonkinmoinen väestöpohja tilanteessa, mikä maaseudulla tällä hetkellä on — rakennemuutoksessa tulot ovat viljelijäväestöltä hävinneet ja perusteollisuutta pistetty vielä kiinni, menetetty työpaikkoja — siinä on se yhtälö, johon tässä yhteiskunnallisessa tilanteessa on löydettävä ratkaisu eikä suinkaan lähdettävä siitä, mikä on sen kunnan poliittinen ilmapiiri.

Arvoisa puhemies! Hallituksen on syytä hyvin tarkkaan seurata sitä, mihin nyt tehdyt leikkauksetkin ovat johtamassa ja sillä tavalla, että tulevan vuoden, vuoden 2001, budjettia laadittaessa myös kuntien toimintaedellytykset, niin kuin seurakuntienkin toimintaedellytykset, tulee riittävän hyvin huomioon otetuiksi.

[40] **Esa Lahtela /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ed. M. Salo totesi, että oli vähän niin kuin lähellä Lipposen puheita, kun puhuin puhujakorokkeelta. (Ed. Kautto: Älkää pelätkö, ei ollut!) En todennut sillä tavalla, että meillä kepulaisissa kunnissa on ahdistunut ilmapiiri. En todennut sellaista enkä ole sellaista ollut hirveästi haistavinani. (Ed. M. Salo: Keskustan vaikutusta!) — Asun sen verran korvessa, jotta ei yllä kepulaisten vaikutus.

Itse kuntakoosta olen yhä edelleen sitä mieltä, mitä puhujakorokkeelta puhuin. Esimerkki: Jos on viisi kuntaa ja niissä yhteensä on 22 000 asukasta, niistä neljässä on täysi virkamieskunta ja yhdessä on vähemmän virkamiehiä. Tämä tuntuu järjettömältä, kun se voitaisiin hoitaa kevyemmällä organisaatiolla kuntarajojen yli. Tärkeinhän on se kuntalainen, että vanhus saa kotihoidon, safka tuodaan kotiin, jos hän kaipaa sitä, siivous ja tällaiset asiat hoidetaan kuntoon. Ei hän tarvitse kunnanjohtajan palveluita taikka jonkun kunnaninsinöörin, kaupungininsinöörin tai sosiaalijohtajan palveluita. Hallinto voidaan hoitaa tehokkaammin, jolloin voidaan vähät rahat käyttää sillä tavalla tehokkaasti, jotta kuntalainen saa paremman palvelun. Siinä ei ole mistään asiamiespostista kysymys, vaan kysymys on siitä, että kuntalainen saa ihmisen luokseen.

Sen takia yhä edelleen olen sitä mieltä, jotta me Suomessa tulemme menemään siihen pikku-

hiljaa, sanovatpa Suomen keskustan edustajat mitä hyvänsä. Meidän on pakko tehdä sillä tavalla. Rahat yksinkertaisesti eivät riitä tähän, tai sitten pitää verotusta kiristää. Sitä en ole valmis tekemään.

41 **Erkki Pulliainen /vihr:** Arvoisa puhemies! Keskustelua kun on kuunnellut, tietysti ensinnäkin on syytä todeta, että tämä on kai nyt sellainen tilanne, jossa Suomen kristillisen liiton toisaalta ja pappispohjaisten edustajien toisaalta pitää olla äänessä. On tullut väkisellä mieleen myöskin sellainen menneisyyden arviointi, että jos ajatellaan tilannetta neljä vuotta sitten, siis aikaa ennen kuin absoluuttinen yhteisöverotuotto alkoi kohota voimakkaasti, niin jos tämä tuotto olisi säilynyt markkamääräisesti ennallaan, jos jako-osuuksiin ei olisi millään tavalla puututtu, tätä keskustelua ei olisi lainkaan käyty. Ongelma näytti syntyneen siitä, että absoluuttinen tuotto nousi ja siinä yhteydessä ryhdyttiinkin miettimään, millä tavalla yhteiskunnallisesti jako-osuus olisi tarkoituksenmukaista käyttää.

Erikoisesti ed. Kallikselle, joka ehti jo pyytää vastauspuheenvuoron, totean, että te olitte oikeassa siinä, että kirkko kärsi jako-osuuksien suhteellisesta muutoksesta, mutta instituutiona voitti absoluuttisesta kokonaistuoton karttumisesta.

42 **Bjarne Kallis /skl** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ei meillä ole mitään pakkoa puhua kirkon puolesta, mutta kyllä pitäisin sitä erittäin valitettavana, jos ei eduskunnassa kukaan puuttuisi vääryyksiin, jotka ovat verrattavissa sopimuksen rikkomiseen.

Ed. Pulliaiselle toistan, minkä aikaisemmin olen sanonut: Kristillisen liiton eduskuntaryhmä hyväksyy hallituksen esityksen eli jako-osuuksien muuttamisen niin, että seurakuntien osuus putoaa 2 prosentista 1,93 prosenttiin. Me hyväksymme sen, emme me sitä vastusta. Me hyväksymme myös, että kuntien osuus laskee, mutta me emme missään nimessä hyväksy sitä, että syksyllä asiasta sovitaan ja kunnat ja seurakunnat tekevät omat budjettinsa ja yhtäkkiä vedetään markkoja pois. Toivon, että samanlainen mieliala vallitsisi kaikissa ryhmissä, että sopimuksissa pysyttäisiin.

43 **Erkki Pulliainen /vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niinhän se tietysti on, periaatteessa juuri niin, että jos sovitaan, niin se pitäisi pitää. Yhteiskunnallinen tilanne vain voi muuttua niin paljon, että joudutaan sopimuksiin puuttumaan.

44 **Pentti Tiusanen /vas:** Arvoisa puhemies! Hallitusryhmien ja hallituspuolueiden eduskuntaryhmien neuvottelema tuloshan absoluuttisesti tuo enemmän kunnille ja tukee kuntataloutta enemmän kuin mitä se vie. Mutta ongelma on kuntien eriytymisessä, että on hyvin erilaisia kuntia. Se on ongelman varsinainen syy. Toistan sen, että tarvitaan diili kuntien ja valtion välillä, jolla ratkaistaan se, että kunnat pystyvät tuottamaan palvelunsa.

Mutta haluan ed. Osmo Puhakan puheenvuoroon todeta sen, että aivan oikein esimerkiksi Kymenlaaksossa ovat Iitin kirkko ja Elimäen kirkko molemmat monella tavalla erittäin arvokkaita myös kulttuurihistoriallisesti ja niitten ylläpito on varmasti kallista, esimerkiksi Iitin kirkon paanukattoineen, ja vielä se, että Kymenlaakson arvokkain rakennus on Pyhtään kirkko, mitataan millä mittareilla tahansa, joten kyllä minusta tässä asiassa pitää aina muistaa sosiaalisten toimien lisäksi, mitä kirkot hyvin ansiokkaasti toteuttavat, se työ, mitä kulttuurihistorian puolesta päivittäin tehdään pitämällä näitä rakennuksia hyvässä kunnossa, esimerkiksi Pyhtään kirkko hyvänä esimerkkinä.

45 **Raimo Mähönen /sd:** Arvoisa puhemies! Tuntuu, että tästä asiasta on väännetty sen verran, että tuskin tähän keskusteluun enää uusia rakennuspalikoita löytää. Jotenkin tuntuu, kun on kuunnellut keskustelua, että joillakin on kyllä ratkaisu sammakkoemon ongelmaan, kun hän sanoi pojalleen, että muista, ettei savea voi syödä enempää kuin tienaa, tai mitenkäpäin se mahtoi mennäkään: ei voi syödä enempää kuin sitä on olemassa.

Hämmästystä on kyllä herättänyt muutamien oppositiopuheenvuorojen sisältö siinä mielessä, että on arvosteltu sitä, että hallituspuolueitten neuvottelijat ovat tehneet muutosesityksiä talousarvioon. Olen kuullut lukemattomia kertoja salissa, kun opposition porukka on yksinkertaisesti ollut vaatimassa muutoksia ja vedonnut monta kertaa hallituspuolueitten kansanedustajiin, että tulkaa nyt ihmeessä muutoksiin mu-

kaan. Joku tässä yhtälössä nyt mättää aivan selkeästi. Kannattaa vähän miettiä asioita tuoltakin taholta.

Ymmärrän sen, että leikkaukset, vaikka kuinka perustellut, tapahtuivat ne kenen taholta tahansa, jos on totuttu, että saamme jotain tiettyjä etuisuuksia, tuntuvat pahalta. Se on aivan selvä. Mutta kun katsotaan niitä asioita, mihin tämäkin menoerä menee, kun leikkauksia tehdään, eikö se mene erinomaisen hyviin tarkoituksiin, joiden rahoittamista oppositio on lukemattomissa puheenvuoroissa aikaisemmin ollut vaatimassa? Jostakinhan se raha on otettava, ei siitä mihinkään pääse. (Ed. Kallis: Otetaan tupakasta!) — Minun puolestani tupakasta sopii kyllä erinomaisen hyvin ottaa.

[46] **Lauri Oinonen /kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Täällä on melkein kaikki asiasta sanottu, mutta toisin esille vain ajatuksen kuntasopimuksesta, jota niin paljon aiemmin on haluttu puheenvuoroissa ja tavoitteissa tuoda esille. Tämä nyt kyllä unohtuu periaatteiltaan ja käytännössä tässä ratkaisussa. Yhdyn siihen, mitä aiemmin on kirkon osalta sanottu. Sekä kunnat että seurakunnat hoitavat niitä palveluita ja tehtäviä, jotka ovat paikallisesti ihmistä lähellä. Nyt tehdyt leikkaukset ovat kielteinen teko tätä kohtaan.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Keskustelussa on ed. Ala-Nissilä ed. Väistön kannattamana ehdottanut, että toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset hylättäisiin.

Ed. Jääskeläinen on ed. Rauhalan kannattamana ehdottanut, että suuren valiokunnan mietintöön liitettyyn vastalauseeseen 2 sisältyvä lausumaehdotus hyväksyttäisiin.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Ed. Lämsä merkitään läsnä olevaksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Ensin on äänestettävä toisessa käsittelyssä päätettyjen lakiehdotusten hyväksymisestä tai hylkäämisestä.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset, äänestää "jaa"; jos "ei" voittaa, on lakiehdotukset hylätty.

Ensimmäinen varapuhemies: Ilmoitan, että pöytäkirjaan merkitään, miten kukin edustaja on äänestänyt.

Ensimmäinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 96 jaa- ja 46 ei-ääntä; poissa 57. (Ään. 5) (Liite 2, s. 4135)

Eduskunta on hyväksynyt toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset.

Eduskunta pysyy toisessa käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakialoitteisiin sisältyvien lakiehdotusten hylkäämisestä.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta yhtyy suuren valiokunnan ehdotukseen valtiovarainvaliokunnan mietintöön sisältyvän lausumaehdotuksen hyväksymisestä.

Ensimmäinen varapuhemies: Lopuksi on päätettävä ed. Jääskeläisen lausumaehdotuksesta.

Äänestys ja päätös:

Mietintö "jaa", ed. Jääskeläisen ehdotus "ei".

Ensimmäinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 127 jaa- ja 10 ei-ääntä; poissa 62. (Ään. 6)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Asia on loppuun käsitelty.

7) Hallituksen esitys laiksi verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys HE 149/1999 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 30/1999 vp

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Valtiovarainvaliokunnan mietintöön sisältyvä lausumaehdotus hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

8) Hallituksen esitys laiksi valtion eläkerahastosta annetun lain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys HE 129/1999 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 31/1999 vp

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

9) Hallituksen esitys laiksi tupakkaverosta annetun lain liitteenä olevan verotaulukon muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys HE 178/1999 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 32/1999 vp
Lakialoite LA 135/1999 vp

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty, hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus hyväksytään.

Eduskunta pysyy toisessa käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakialoitteeseen sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

10) Hallituksen esitys laiksi sähköisestä asioinnista hallinnossa

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys HE 153/1999 vp
Hallintovaliokunnan mietintö HaVM 10/1999 vp

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Hallintovaliokunnan mietintöön sisältyvät kaksi lausumaehdotusta hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

11) Hallituksen esitys laiksi maaseutuelinkeinojen rahoituslain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys HE 105/1999 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 15/1999 vp

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

12) Hallituksen esitys laiksi porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys HE 104/1999 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 16/1999 vp

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

13) Hallituksen esitys laeiksi työttömyysturvalain ja työmarkkinatuesta annetun lain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys HE 135/1999 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 25/1999 vp

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

14) Hallituksen esitys laeiksi kansaneläkelain, perhe-eläkelain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys HE 163/1999 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 26/1999 vp

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

15) Hallituksen esitys laiksi tapaturmavakuutuslain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys HE 164/1999 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 27/1999 vp

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

16) Hallituksen esitys yksityisten alojen työeläkelainsäädännön ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys HE 165/1999 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 28/1999 vp

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

17) Hallituksen esitys laiksi kirkkolain 24 luvun 5 a §:n ja 10 §:n muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys HE 95/1999 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 29/1999 vp

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

18) Hallituksen esitys laiksi evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys HE 96/1999 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 30/1999 vp

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

19) Hallituksen esitys laiksi maatalousyrittäjien työterveyshuollon eräiden kustannusten korvaamisesta valtion varoista annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys HE 144/1999 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 31/1999 vp

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

20) Hallituksen esitys laiksi ulkomailla asuvien ja ulkomaisten yhteisöjen kiinteistönhankintojen valvonnasta annetun lain kumoamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys HE 171/1999 vp
Ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 5/1999 vp

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

21) Hallituksen esitys 87. Kansainvälisen työkonferenssin hyväksymän lapsityön pahimpien muotojen kieltämistä ja välittömiä toimia niiden poistamiseksi koskevan yleissopimuksen hyväksymisestä

Ainoa käsittely
Hallituksen esitys HE 170/1999 vp
Työasiainvaliokunnan mietintö TyVM 8/1999 vp

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on työasiainvaliokunnan mietintö n:o 8.

Keskustelua ei synny.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

22) Hallituksen esitys säädösten ja valtiosopimusten julkaisemista koskevaksi lainsäädännöksi

Lähetekeskustelu
Hallituksen esitys HE 174/1999 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti perustuslakivaliokuntaan, jolle lakivaliokunnan on annettava asiasta lausunto.

23) Hallituksen esitys laiksi valtioneuvoston oikeuskanslerista ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Lähetekeskustelu
Hallituksen esitys HE 175/1999 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti perustuslakivaliokuntaan.

24) Puhemiesneuvoston ehdotus uudeksi eduskunnan oikeusasiamiehen johtosäännöksi

Lähetekeskustelu
Puhemiesneuvoston ehdotus PNE 2/1999 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti perustuslakivaliokuntaan.

25) Hallituksen esitys laiksi tietosuojalautakunnasta ja tietosuojavaltuutetusta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Lähetekeskustelu
Hallituksen esitys HE 176/1999 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti hallintovaliokuntaan.

26) Hallituksen esitys laiksi rajavartiolaitoksesta annetun lain muuttamisesta

Lähetekeskustelu
Hallituksen esitys HE 177/1999 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti perustuslakivaliokuntaan, jolle hallintovaliokunnan on annettava asiasta lausunto.

27) Hallituksen esitys laiksi arvonlisäverolain 32 ja 33 §:n muuttamisesta

Lähetekeskustelu
Hallituksen esitys HE 179/1999 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan.

28) Hallituksen esitys laiksi kunnan kiinteistöinsinööristä annetun lain muuttamisesta

Lähetekeskustelu
Hallituksen esitys HE 180/1999 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

29) Hallituksen esitys laeiksi erikoissairaanhoitolain ja potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain muuttamisesta

Lähetekeskustelu
Hallituksen esitys HE 181/1999 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

30) Puhemiesneuvoston ehdotus uudeksi eduskunnan vaalisäännöksi

Lähetekeskustelu
Puhemiesneuvoston ehdotus PNE 3/1999 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti perustuslakivaliokuntaan.

31) Hallituksen esitys valtion talousarvioksi vuodelle 2000

Mietintöjen pöydällepano
Hallituksen esitys HE 40/1999 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 33/1999 vp
Talousarvioaloite TAA 1—1042/1999 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti huomiseen täysistuntoon.

Ensimmäinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 17.15.

Täysistunto lopetetaan kello 17.03.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen

2) Hallituksen esitys pääomatulojen ja yhteisön tuloveroprosentin korottamisesta sekä siitä aiheutuviksi muutoksiksi tuloverolainsäädäntöön

Hyväksyminen/hylkääminen (Ään. 2)

"Jaa" äänestävät seuraavat 128 edustajaa:

Sulo Aittoniemi /alk
Eero Akaan-Penttilä /kok
Janina Andersson /vihr
Ulla Anttila /vihr
Pirjo-Riitta Antvuori /kok
Jouni Backman /sd
Eva Biaudet /r
Tuija Brax /vihr
Klaus Bremer /r
Kaarina Dromberg /kok
Jan-Erik Enestam /r
Rainer Erlund /erl
Tarja Filatov /sd
Merikukka Forsius /vihr
Jukka Gustafsson /sd
Tuula Haatainen /sd
Leena-Kaisa Harkimo /kok
Olli-Pekka Heinonen /kok
Esko Helle /vas
Leea Hiltunen /skl
Rakel Hiltunen /sd
Anne Huotari /vas
Susanna Huovinen /sd
Matti Huutola /vas
Jyri Häkämies /kok
Timo Ihamäki /kok
Mikko Immonen /vas
Ville Itälä /kok
Liisa Jaakonsaari /sd
Gunnar Jansson /r
Ulla Juurola /sd
Jouko Jääskeläinen /skl
Reijo Kallio /sd
Antti Kalliomäki /sd
Bjarne Kallis /skl
Erkki Kanerva /sd
Ilkka Kanerva /kok
Seppo Kanerva /kok
Matti Kangas /vas
Toimi Kankaanniemi /skl
Kari Kantalainen /kok
Saara Karhu /sd
Tapio Karjalainen /sd
Juha Karpio /kok
Marjukka Karttunen-Raiskio /kok
Jyrki Katainen /kok
Tarja Kautto /sd
Antero Kekkonen /sd
Kimmo Kiljunen /sd
Paula Kokkonen /kok
Martti Korhonen /vas
Riitta Korhonen /kok
Valto Koski /sd
Jari Koskinen /kok
Johannes Koskinen /sd
Irina Krohn /vihr
Kalervo Kummola /kok
Mikko Kuoppa /vas
Esko Kurvinen /kok
Lauri Kähkönen /sd
Kari Kärkkäinen /skl
Esa Lahtela /sd
Reijo Laitinen /sd
Annika Lapintie /vas
Henrik Lax /r
Jouni Lehtimäki /kok
Suvi Lindén /kok
Paavo Lipponen /sd
Leena Luhtanen /sd
Markku Markkula /kok
Hanna Markkula-Kivisilta /kok
Rauha-Maria Mertjärvi /vihr
Raimo Mähönen /sd
Pertti Mäki-Hakola /kok
Sinikka Mönkäre /sd
Olli Nepponen /kok
Outi Ojala /vas
Kirsi Ojansuu /vihr
Heli Paasio /sd
Pirkko Peltomo /sd
Maija Perho /kok
Sirpa Pietikäinen /kok
Kirsi Piha /kok
Riitta Prusti /sd
Veijo Puhjo /vas
Erkki Pulliainen /vihr
Susanna Rahkonen /sd
Kari Rajamäki /sd
Jussi Ranta /sd
Maija-Liisa Rask /sd
Leena Rauhala /skl
Pekka Ravi /kok
Ola Rosendahl /r
Päivi Räsänen /skl
Tero Rönni /sd
Matti Saarinen /sd
Petri Salo /kok
Sari Sarkomaa /kok
Ismo Seivästö /skl
Arto Seppälä /sd
Timo Seppälä /kok
Anni Sinnemäki /vihr
Juhani Sjöblom /kok
Jouko Skinnari /sd
Sakari Smeds /skl
Osmo Soininvaara /vihr
Marjatta Stenius-Kaukonen /vas
Katja Syvärinen /vas
Säde Tahvanainen /sd
Esko-Juhani Tennilä /vas
Marja Tiura /kok
Martti Tiuri /kok
Pentti Tiusanen /vas
Irja Tulonen /kok
Erkki Tuomioja /sd
Pertti Turtiainen /vas
Kari Uotila /vas
Kari Urpilainen /sd
Raija Vahasalo /kok
Unto Valpas /vas
Pia Viitanen /sd
Jari Vilén /kok
Lasse Virén /kok
Jorma Vokkolainen /vas
Matti Vähänäkki /sd
Harry Wallin /sd
Ulla-Maj Wideroos /r
Ben Zyskowicz /kok

"Ei" äänestävät seuraavat 42 edustajaa:

Esko Aho /kesk
Olavi Ala-Nissilä /kesk
Sirkka-Liisa Anttila /kesk
Maria Kaisa Aula /kesk
Jorma Huuhtanen /kesk
Tytti Isohookana-Asunmaa /kesk
Kyösti Karjula /kesk
Tanja Karpela /kesk
Inkeri Kerola /kesk
Niilo Keränen /kesk
Mari Kiviniemi /kesk
Katri Komi /kesk
Juha Korkeaoja /kesk
Ossi Korteniemi /kesk
Risto Kuisma /rem
Pekka Kuosmanen /kok
Seppo Kääriäinen /kesk
Seppo Lahtela /kesk
Markku Laukkanen /kesk
Paula Lehtomäki /kesk
Jari Leppä /kesk
Johannes Leppänen /kesk
Kari Myllyniemi /kesk
Tero Mölsä /kesk
Petri Neittaanmäki /kesk
Pekka Nousiainen /kesk
Lauri Oinonen /kesk
Mauri Pekkarinen /kesk
Osmo Puhakka /kesk
Aulis Ranta-Muotio /kesk
Antti Rantakangas /kesk
Juha Rehula /kesk
Mirja Ryynänen /kesk
Pauli Saapunki /kesk
Mauri Salo /kesk
Hannu Takkula /kesk
Matti Vanhanen /kesk
Anu Vehviläinen /kesk
Jukka Vihriälä /kesk
Pekka Vilkuna /kesk
Raimo Vistbacka /ps
Matti Väistö /kesk

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat 29 edustajaa:

Hannu Aho /kesk
Mikko Elo /sd
Nils-Anders Granvik /r
Tarja Halonen /sd
Satu Hassi /vihr
Klaus Hellberg /sd
Pertti Hemmilä /kok
Liisa Hyssälä /kesk
Anneli Jäätteenmäki /kesk
Timo Kalli /kesk
Marja-Leena Kemppainen /skl
Marjaana Koskinen /sd
Jaakko Laakso /vas
Mika Lintilä /kesk
Eero Lämsä /kesk
Pehr Löv /r
Hannes Manninen /kesk
Jukka Mikkola /sd
Sauli Niinistö /kok
Håkan Nordman /r
Tuija Nurmi /kok
Kalevi Olin /sd
Margareta Pietikäinen /r
Virpa Puisto /sd
Kimmo Sasi /kok
Suvi-Anne Siimes /vas
Marja-Liisa Tykkyläinen /sd
Marjatta Vehkaoja /sd
Jaana Ylä-Mononen /kesk

6) Hallituksen esitys laeiksi verontilityslain 12 ja 29 §:n sekä tuloverolain 21 ja 124 §:n muuttamisesta

Hyväksyminen/hylkääminen (Ään. 5)

"Jaa" äänestävät seuraavat 96 edustajaa:

Sulo Aittoniemi /alk
Janina Andersson /vihr
Ulla Anttila /vihr
Pirjo-Riitta Antvuori /kok
Jouni Backman /sd
Tuija Brax /vihr
Tarja Filatov /sd
Merikukka Forsius /vihr
Leena-Kaisa Harkimo /kok
Esko Helle /vas
Anne Huotari /vas
Susanna Huovinen /sd
Matti Huutola /vas
Jyri Häkämies /kok
Timo Ihamäki /kok
Mikko Immonen /vas
Liisa Jaakonsaari /sd
Gunnar Jansson /r
Ulla Juurola /sd
Reijo Kallio /sd
Antti Kalliomäki /sd
Erkki Kanerva /sd
Ilkka Kanerva /kok
Seppo Kanerva /kok
Matti Kangas /vas
Saara Karhu /sd
Tapio Karjalainen /sd
Marjukka Karttunen-Raiskio /kok
Jyrki Katainen /kok
Tarja Kautto /sd
Antero Kekkonen /sd
Kimmo Kiljunen /sd
Paula Kokkonen /kok
Riitta Korhonen /kok
Valto Koski /sd
Jari Koskinen /kok
Johannes Koskinen /sd
Irina Krohn /vihr
Kalervo Kummola /kok
Mikko Kuoppa /vas
Esko Kurvinen /kok
Esa Lahtela /sd
Henrik Lax /r
Jouni Lehtimäki /kok
Leena Luhtanen /sd
Pehr Löv /r
Markku Markkula /kok
Rauha-Maria Mertjärvi /vihr
Raimo Mähönen /sd
Pertti Mäki-Hakola /kok
Sinikka Mönkäre /sd
Olli Nepponen /kok
Outi Ojala /vas
Kirsi Ojansuu /vihr
Heli Paasio /sd
Maija Perho /kok
Kirsi Piha /kok
Riitta Prusti /sd
Veijo Puhjo /vas
Virpa Puisto /sd
Erkki Pulliainen /vihr
Susanna Rahkonen /sd
Kari Rajamäki /sd
Jussi Ranta /sd
Maija-Liisa Rask /sd
Pekka Ravi /kok
Ola Rosendahl /r
Tero Rönni /sd
Matti Saarinen /sd
Petri Salo /kok
Sari Sarkomaa /kok
Arto Seppälä /sd
Timo Seppälä /kok
Juhani Sjöblom /kok
Osmo Soininvaara /vihr
Marjatta Stenius-Kaukonen /vas
Katja Syvärinen /vas
Säde Tahvanainen /sd
Esko-Juhani Tennilä /vas
Marja Tiura /kok
Martti Tiuri /kok
Pentti Tiusanen /vas
Irja Tulonen /kok
Erkki Tuomioja /sd
Pertti Turtiainen /vas
Kari Urpilainen /sd
Raija Vahasalo /kok
Unto Valpas /vas
Marjatta Vehkaoja /sd
Pia Viitanen /sd
Jari Vilén /kok
Lasse Virén /kok
Jorma Vokkolainen /vas
Matti Vähänäkki /sd
Ulla-Maj Wideroos /r
Ben Zyskowicz /kok

"Ei" äänestävät seuraavat 46 edustajaa:

Olavi Ala-Nissilä /kesk
Maria Kaisa Aula /kesk
Rainer Erlund /erl
Leea Hiltunen /skl
Jorma Huuhtanen /kesk
Tytti Isohookana-Asunmaa /kesk
Jouko Jääskeläinen /skl
Bjarne Kallis /skl
Toimi Kankaanniemi /skl
Kyösti Karjula /kesk
Tanja Karpela /kesk
Inkeri Kerola /kesk
Niilo Keränen /kesk
Mari Kiviniemi /kesk
Katri Komi /kesk
Juha Korkeaoja /kesk
Ossi Korteniemi /kesk
Lauri Kähkönen /sd
Seppo Kääriäinen /kesk
Paula Lehtomäki /kesk
Jari Leppä /kesk
Johannes Leppänen /kesk
Mika Lintilä /kesk
Eero Lämsä /kesk
Tero Mölsä /kesk
Petri Neittaanmäki /kesk
Pekka Nousiainen /kesk
Lauri Oinonen /kesk
Mauri Pekkarinen /kesk
Osmo Puhakka /kesk
Aulis Ranta-Muotio /kesk
Leena Rauhala /skl
Juha Rehula /kesk
Mirja Ryynänen /kesk
Päivi Räsänen /skl
Pauli Saapunki /kesk
Mauri Salo /kesk
Ismo Seivästö /skl
Sakari Smeds /skl
Hannu Takkula /kesk
Matti Vanhanen /kesk
Anu Vehviläinen /kesk
Jukka Vihriälä /kesk
Pekka Vilkuna /kesk
Raimo Vistbacka /ps
Matti Väistö /kesk

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat 57 edustajaa:

Esko Aho /kesk
Hannu Aho /kesk
Eero Akaan-Penttilä /kok
Sirkka-Liisa Anttila /kesk
Eva Biaudet /r
Klaus Bremer /r
Kaarina Dromberg /kok
Mikko Elo /sd
Jan-Erik Enestam /r
Nils-Anders Granvik /r
Jukka Gustafsson /sd
Tuula Haatainen /sd
Tarja Halonen /sd
Satu Hassi /vihr
Olli-Pekka Heinonen /kok
Klaus Hellberg /sd
Pertti Hemmilä /kok
Rakel Hiltunen /sd
Liisa Hyssälä /kesk
Ville Itälä /kok
Anneli Jäätteenmäki /kesk
Timo Kalli /kesk
Kari Kantalainen /kok
Juha Karpio /kok
Marja-Leena Kemppainen /skl
Martti Korhonen /vas
Marjaana Koskinen /sd
Risto Kuisma /rem
Pekka Kuosmanen /kok
Kari Kärkkäinen /skl
Jaakko Laakso /vas
Seppo Lahtela /kesk
Reijo Laitinen /sd
Annika Lapintie /vas
Markku Laukkanen /kesk
Suvi Lindén /kok
Paavo Lipponen /sd
Hannes Manninen /kesk
Hanna Markkula-Kivisilta /kok
Jukka Mikkola /sd
Kari Myllyniemi /kesk
Sauli Niinistö /kok
Håkan Nordman /r
Tuija Nurmi /kok
Kalevi Olin /sd
Pirkko Peltomo /sd
Margareta Pietikäinen /r
Sirpa Pietikäinen /kok
Antti Rantakangas /kesk
Kimmo Sasi /kok
Suvi-Anne Siimes /vas
Anni Sinnemäki /vihr
Jouko Skinnari /sd
Marja-Liisa Tykkyläinen /sd
Kari Uotila /vas
Harry Wallin /sd
Jaana Ylä-Mononen /kesk